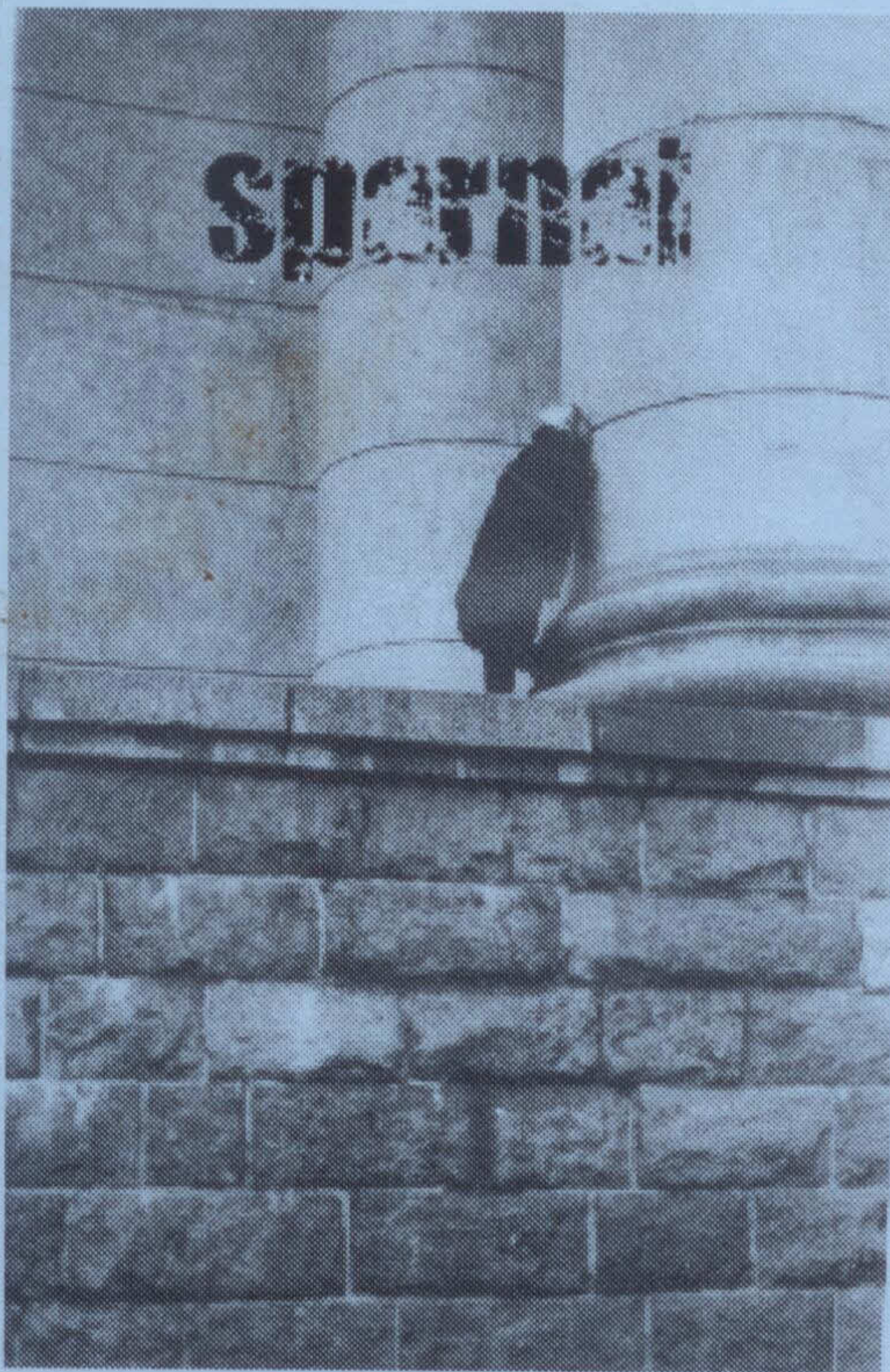

igu aš būčiau žuvis, tai galėčiau mylėti kitaip nei žmogus, paprastai, lengvai, be kančių. Skausmą nuplautų vanduo-tyri, skaidrūs lašai. Mylėčiau žvejus ir jūros krantus, bangos būtų mano draugai. Bet myliu dabar aš kitaip, nes esu žmogus, esu tik pavasario vėjas, tylus mesdžių verksmas, esu- aš tikrai gyvenu. Bet realybė mane trikdo, trikdo garsai ir tyla. Mikčioju. Trūksta žodžių, bet minčių ir jausmų apstu. Taip, žuvis tiek minčių neturėtų, bet mintys gal tik trukdo mylėti? Bet vis dėlto aš ŽMOGUS. Galbūt ir gerai. Kiekvieną rytą atsibudavau dar su tamsa, ūmai pajutus tylą. Ji įsliauždavo į nekieto miego pilkumą ir iškart apraizgydavo visa, ką pamatydavo baugščiai pramerktos akys. Sienos apaugdavo tyla, ji pasiglemždavo baldus ir grindis, jų nebelikdavo, kambary nieko nebelikdavo - tik tyla... Tokia būdavo pati pirmoji. Vėliau susirinkdavo ištisa tylų kolekcija, kiekviena jų vis kitokia. Viena švelniai, bet tvirtai apnarpliodavo mane, kita įsitaisydavo lentynose, tarp knygų... Šioji būdavo sunkesnė ir tamsesnė, bet rami kaip stovintis vanduo: neišsakytų ir neišgirstų minčių tyla. Jei pažvelgdavau pro langą, pamatydavau benamių kiemo kačių, nuolatos skubančių, nepatenkintų praivių ir monotoniškų namų - degtukų dėžučių tylą. O ant laiptų nuguldavo dar kitokia: puri ir pilka, joje galėjai palikti pėdsakus... Bet baisiausia, kad visas šitas tvarkingai išsiriavusių tylų rinkinys reiškė tik viena - svetimumą. Dar niekuomet pasaulis neatrodė toks tylus ir svetimas... Tuomet užuosčiau moters rankas. Rankas, kvepiančias pienėm. Vėl paglosto. Bet tai jau nebe moters rankos. Šios daug didesnės ir šiurkštesnės. Aš jų nepažįstu, Susigūžiu. - Priskink man pienui. Daug daug, Visą glėbį! - vėl girdžiu švelnų moters balsą. Kokia skausi saulė. Ar ne? - Taip šneka moteris. Staiga aš užsimanau ištrūkti iš savo ankštos buveinės, Nugalėti sieną, Išvysti saulę! Ir aš veržiuosi. Su milžiniška jėga. Su beprotišku troškimu būti Skverbiuosi pro tunelį. Tunelio gale šviesa... Jau!... Staiga kažkas nutrūksta, Kažkas, kas siejo tą didelę moterį ir mane. Skausmas. Šaltis. Baimė. Aš klykiu, Bet manęs niekas negirdi. Didelės plaukuotos rankos. Baltai apsirengę žmonės. Akinamai balta šviesa, Prasiskverbianti pro mano vokus. Bet tai ne saulė. Neužuodžiu ir pienui... Mėlynas giedras dangus lyg blyškus Nekaltas mergaitės veidas. Veidas be nuodėmės, be blogų Minčių, kupinas gėrio ir vilties. Jis - pusiausvyra blogiui, kuris Nublanksta kaip spirito lašas Užpliekstas gėrio liepsnos... Žvelgi į dangų ir bijai, Bėgi nuo blogų minčių, Besikėsinančių sudrumsti Ramybės ir taikos harmoniją. Bet bijai ir gėrio minčių - Kad, neduok Dieve, jos vieną dieną Baigsis ir nebus kuo užpildyti Gėrio vietoj tyrančios skylės. Mantas - mano draugas, Ąitaip mano daug kas. Mantas geras mokinys, Niekas Manto nepavys. Yra. Praktikantas. Blogai. Kad yra. Pas mus. Praktikantas. Bet vis tiek yra. Nors ir blogai. Ir neišcina. Ir neišgaruoja. Nedingsta niekur. Yra. Vis yra. Kiekvieną pamoką yra. Tu ateini, o jis vis yra ir yra. Jis buvo vakar, jis yra šiandien, jis bus rytoj. Nesitikėk, kad nebus. Jis bus. Tu ateisi, o jis stypsos tau prieš akis kaip beždžionė veidrodyje. Ir stypsos. Ir sakys. Kažką. Apie matematiką. Apie progresiją. Aritmetinę. Ir geometrinę. Tu galvosi - gal klausyti? Juk vis dėlto mokaisi matematiką. S lygiu. Pabandysi klausyti. Bet neišeis. Atkratys beždžionė. Tu galvosi - gal rašyti? Bet juk nenori be tikslo rašyti. O tikslo nematai. Jokio tikslo. Tik niūrios mintys sukasi galvoj. Gal trenkt jam su plyta per galvą. Tada nebeatėis. Niekada. Nei šiandien. Nei rytoj. Nei poryt. Netgi užporyt neateis. Bet juk tu ne sadistė. Ir to nepadarysi. Juk netrenksi. Tu juk protinga. Nors niekas nesakė, jog protinga netrenkti. Bet tu neįpratusi. Trankyti plytomis per galvas. Va. Liūdna. Ir tu sėdi. Vakara. Šiandien. Rytoj. Ir žiūri. Į jo snukį. Snukelį. Marmūzė. Toks bukas snukis. Pakutiniu numeriu įstojo. Kažkas panašaus (ir nieko nieko panašaus...). Ko tas Jankauskas čia burba. Trukdo susikaupti. Ot blogai. Dink, praktikanče, dink. Mintys susimaišė. Nieko rišlaus nebesugalvosiu. Dink, praktikanče, išeinu aš šiandien ir sugrįžti visai nemanau nematau ateities aš šviesios bet žaviuosi katėm juodom - paklausk ką sakau tai paviršiu katė juoda ir bėgiosiu per kelią tau akys mano žibės visada iš tamsos į tave tai žinau - ar girdi ką sakau ir pavidalu šiuo grįžti man nereikės panorėjes einu neplanuoju sugrįžti - kol kas (virsmą jei manęs pasiilgsi tai į parką užsuk vakare mane ir mylėki kates nes viena iš jų - aš mėlyną - geltoną autobusą. Šalo. Atsisėdo į Visada besišypsantis berniukas nusiminė. Šviesą - jis pametė pirštinais. Tas pačias, šventėms. Kalėdoms. Šalo. Jis prisiminė savo linguojančiame krėslė ir megzdavo, atsidurti šiltuose senelės namuose. Gerti pasiskaninant paskutinę vasarą rinktų mėlynių šyptelejo. Jam pasidarė beprotiškai šilta nuo trinami vienas į kitą pirštai jau nebe taip šalo. Šypsojosi plačia plačia šypsena, labai patiko Berniukas pažvelgė pro langą. Jis nieko buvo užšalęs. Sugrubusiomis raudonomis Jam beprotiškai peršėjo pirštukus, bet dar negalėjo... Berniukas, kuris tuomet šypsojosi, matyti apsnigtus namus, norėjo matyti matyti pilkus kaip sunkus vieškėlis debesį... su greitai einančiomis mamytėmis baltais Jam... Pavyko... Berniukui pavyko pasaulį. Berniukas drebėjo... Bet jis matė! nusišypsojo. Pažvelgė į savo rankutes nelabai nieko negaliu žinot. Sušiktas durnius. *Slenki jų krašto. Nepargriūni.* [sudžiūvusių ranką galvą po ledine srove, pritaškau aplinkui. degina smilkinius. *Gal kokių nors vaistų sukništi milteliai nuo pilvo skausmo. Imi ją. Stebiu, kaip milteliai rudai dažo Pro langą stebiu mėnulį. Dabar kaip koks geras prisiminimas. *Nekenti. paranoiko neapykant* Gatve... Veidas... veidas... Du susijungę upeliai įteka į didesnę šios susilieja į vandenynus. Bekraščiai laisvė, tačiau kartais žmogus nori turi sugyventi su visu pasauliu, niekam žodžiu, reikia siekti harmonijos tarp tavęs ir dangų, į žvaigždes, argi jos nelaisvos? Spindi dangų, į paukščius, ar matai su kokia laisve jie harmonijos iš jų. Visuomenėje, priešingai ir kiti nori turėti savo laisvę, aš negaliu jos kol manęs nevaržo pareiga. Ji mokykloje, aš ką nors pažadu artimiausiu metu padaryti metu veikti, ką noriu, - esu įspraustas į rėmus, prasideda (tarkim, jei aš buvau pažadėjęs ką vėl pradėdau pavydėti skrajūnams be jokių pareigų. Kodėl aš negimiau paukščiu? reikia stengtis suprasti ir kitus žmones. Aš paskolinu dalį savo laisvės ir tikiuosi, jog kada nors ji ir man bus paskolinta. Tad tik geros valios ir savitarpio supratimo dėka mes galime būti laisvi. Laisvės reikia ne man vienam, o visiems, dėl to, galima sakyti, laisvė apima visus žmones, kurie susikibę už rankų apjuosia visą žemės rutulį ir draugiškai pasidalija laisvę. Mano laisvė baigiasi ten, kur prasideda kito laisvė, o to kito laisvė baigiasi ten, kur... ir t.t. Kai baltos sniegės sukūriais į žemę krito, dar neliūdėjau aš nei vakarais, nei iš viso aš nežinojau, kad akimirka sujungtos šokio rankos prirakins ir širdį... Tad kai nusisiautė senoji žemė Tą baltą rūbą, laukiau aš. Aš laukiau... Ir liūdėjau. Ir tikėjau, kad sulauksiu dar tokio laiko, kai prisilietimas gražins stebuklą... Kai obelys sode prie namo pažiro sidabru, dar laukiau aš ir krūpčiojau nuo keisto žvilgesio tavų akių, ir vis svajoju apie tai, kad kada nors nuskinsiu žvaigždę... Tuomet sausa ir nyki vaizduotės dirva Pajustų, kaip ta gaivalinga jėga Subrandintų nežinomo augalo sėklą, Sužerėtų užaugus, atneštų didelį derlių. Daug kas medžiui bandyta daryti: Šamokslo ašmenimis kamieną tašyti, Šviesą piktiais kėslais užtemdyt bandyta, Tuo tik stiprybė užgrūdinta, atidangstyta. Blanki nežinia - tai tundra, Įveikta baimė - sėkmė, Subrandinta svaja - tai pagunda, Suvešėjus žinia - šis tas daugiau nei prasmė. Manęs laukia gyvenimas. Ką tik prabudęs gyvenimas. Ir aš tuo džiaugiuosi. Džiaugiuosi ir žinau, kad vieną rytą, po vienos kasdieniškos aušros aš nebeturėsiu to, ką turiu šiandien, dabar - kiekvieną šio kiek kvailoko gyvenimo dieną. Mane ramina tik žinojimas, kad visur vyrąja paralelės: kiekvienąkart, kai ką nors prarandu, žinau, kad kada nors kas nors praras mane. Taip bus, kai manęs nebebus. Bus tik netektis. Dar viena netektis. Kasdien pasikartojanti netektis. Kas bus, kai mūsų nebus? Bus tas, kas yra, tik be mūsų. Liks daugybė žmonių ir daugybė sitrinų ir galiausiai viena didelė citrina. aš vėl jaučiu - pasaulis ėmė šviesti suskambo muzika kažkur šalia į mano delną ėmė kristi sniegės aš jas jaučiu... ir noriu dar pajauti aš meilę, neapykantą, ir liūdėti, ir skausmą ir rėkti, duoti žinią - aš vėl jaučiu! aš vėl jaučiu... Lietus, pilkas rudens lietus... ir vėjas... nusinešė svajones ir spalvas. Pasiliko tik pilkos mintys... Pilkos nuotraukos, paveikslai, daiktai ir atsiminimai. Akys, rankos, širdys - purvina ir pilka. O juk taip neseniai žydrose akyse degė liepsnelė, o širdis slėpėsi žydroje suknelėje. Liko tik rankos... Šlapios ir purvinos, nors visai neseniai jas bučiau Baltojo žirgo riteris. Įdomus eilėraščio pavadinimas - 'Vėjo pilis'. Pilis yra tvirtovės simbolis. Ji sunki, akmeninė, tačiau pilies rūmą renčia vėjas - neapčiuopiamas, dažnai keičiantis kryptį; lakus, nepastovus ir tuščias. Šioje statyboje susilieja dvi kontrastingos stichijos: žemė ir oras. pakilus virš miško daikto forma užstoja saulę chloroformui nuvytusios pušies spygly supykus saulė vakaran pakrypsta įrėmus spindulius į susigėdusius klevus nereikia man girdėti garso regiu aš jį atriedantį banga. Nebėra mūsų... ir tai yra tiesa, o kitkas yra melas*

VILNIAUS TIKSLIŲJŲ, GAMTOS IR TECHNIKOS MOKSLŲ LICĖJAUS
MOKSLEIVIŲ KŪRYBOS

ALMANACHAS
Sportas

PAVASARIS, 1999

ALMANACHĄ SUDARĘ: ARNOLDAS@KUBILIUS
ALMINAS@ŽALDOKAS
ŽIVILĖ@SLAVINSKAITĖ
DAINIUS@PODOLINSKIS

turinys

GIEDRĖ ŽITKAUSKAITĖ.....	5
--------------------------	---

VILNIAUS MIESTO JAUNŪJŲ FILOLOGŲ KONKURSO LAUREATĖ
RESPUBLIKINIO JAUNŪJŲ FILOLOGŲ KONKURSO DIPLOMANTĖ

AUDRONĖ RAŠČIAUSKAITĖ.....	7
----------------------------	---

MINIATIŪRŲ CIKLAS „KAS BUS, KAI MŪSŲ NEBUS?“.....	9
---	---

JURGA KUPSTYTĖ.....	14
---------------------	----

JOLITA SKRICKYTĖ.....	16
-----------------------	----

RASA UŽDAVINYTĖ.....	18
----------------------	----

VYTAUTAS MICHELKEVIČIUS.....	19
------------------------------	----

ANDRIUS ŠIAUDINIS.....	21
------------------------	----

MARTYNAS KĖVIŠAS.....	22
-----------------------	----

EGLĖ MIKALAJŪNAITĖ.....	23
-------------------------	----

BENAS BUIVYDAS.....	24
---------------------	----

ALMINAS ŽALDOKAS.....	26
-----------------------	----

JUOZAS ŠALNA.....	31
-------------------	----

LINAS SLOTKUS.....	32
--------------------	----

ARNOLDAS KUBILIUS.....	33
------------------------	----

VILNIAUS MIESTO JAUNŪJŲ FILOLOGŲ KONKURSO LAUREATAS

ŠARŪNAS BALEIŠIS.....	37
-----------------------	----

AKVILĖ RIMANTAITĖ.....	38
------------------------	----

IEVA ŠAUČIŪNAITĖ.....	40
-----------------------	----

AUGUSTĖ KRIVKAITĖ.....	42
------------------------	----

VYTIS JURKONIS.....	43
---------------------	----

DOVILĖ STADALNINKAITĖ.....	44
----------------------------	----

CIKLAS „REVERANSAS DON KICHOTUI“.....	45
---------------------------------------	----

GABIJA TRAŠKAITĖ.....	47
-----------------------	----

KRISTINA APANAVIČIŪTĖ.....	48
----------------------------	----

VILNIAUS MIESTO JAUNŪJŲ FILOLOGŲ KONKURSO LAUREATĖ

JUSTA RIMKUTĖ.....	50
--------------------	----

JUSTAS GAVĖNAS.....	51
---------------------	----

IEVA KUDINSKAITĖ.....	52
-----------------------	----

turinys

LINAS MISEVIČIUS.....	54
DEIMANTA KERŠYTĖ.....	55
GABRIELĖ MOCKUTĖ.....	56
ANDRIUS ŠIAUDINIS.....	57
VYTENIS LAZAUSKAS.....	58
MARIUS DAGYS.....	59
JONĖ ŽILINSKAITĖ.....	61

VILNIAUS MIESTO JAUNŪJŲ FILOLOGŲ KONKURSO LAUREATĖ

ILIUSTRACIJŲ AUTORIAI:

JONĖ ŽILINSKAITĖ

IEVA SARGAUTYTĖ

MONIKA VĖBRAITĖ

ŽAISK (ŽIVILĖ SLAVINSKAITĖ IR IGNAS KRUPAVIČIUS)

ARNOLDAS KUBILIUS

DĖKOJAME:

ANDRIUI SARGAUTUI

RIMAI MACKEVIČIENEI

VILIJAI DAILIDIENEI

SAULIUI JURKEVIČIUI

AIDUI ŽANDARIUI

MARIUI MIKALAJŪNUI

RIMVYDUI MARKELIŪNUI

VIDAI GUDELIENEI

INGAI ŽEMAITYTEI

giedrė žitkauskaitė

V A S A R I S

psichodeliškai klykiant danguje pirmam sniegui
 aš sėdžiu ir svaidau žodžius į tuštumą
 kurie triukšmingai juoda mėnesiena nubėga
 ir susisuka sau po jaukią gūžtą
 ant kalno iš savižudžių protėvių dulkių
 tarp meilės ir karo iš gėlių laiko

aš sėdžiu ir niekaip nenoriu nupulti
 į tą pačią tuštumą pilną nakties tvaiko
 turiu omeny kryžkeles dangaus prislėgto miesto
 kur tenka eiti nieko nematant
 slepiant tuščiose kišenėse šaltus pirštus šaltas akis ir tiesą

— — — — —
 kaip keista matyti tave kaip ežiuką rūke
 taip ir noris prieit ir už rankos paimti
 pasiūlyt parodyti kelią ir paklaidinti
 taip, kad saulė ir sažinė mirtiniais spinduliais nukankintų
 prieš surandant kelią į amžino poilsio plotus
 taip baigsis tavo medžioklės, dvejonės, žudynės
 nesibaigiantys „myliu- nemyliu“ klaidingi sprendimai
 pasiimk mane - tavo viziją iš amžino rūko
 įniršusią kelrodę žvaigždę, prieblandą tavo akių
 nuvesiu į pažadėtąją žemę nepažadėtu laiku
 ir rūke su pirmąja rasa nuo tavo rankų numirsiu

A N G E L A S

angeliška mėnesiena
 benamis šuo lapų krūvoj
 žaidžia
 neaukštas klevas
 žaižaruoja
 keturiom vaivorykštės spalvom
 mėnulio akys
 mėnuliaveidžiai stiklai
 tamsios prarajos
 miegančių žmonių langai
 trys valkataujančios katės
 bėga per naktį
 tamsiai raudona gatve
 nakties kulminacija
 be lakštingalų
 taip juokias ruduo
 ir naktis tarsi angelas

apie meilę ir mirtį
 apie kančią ir viltį
 lyg benamis šuva
 aptikęs ežiuką
 klevo lapų krūvoj
 neateik

ARNOLDAS KUBILIUS

giedrė žitkauskaitė

nekalbėk
 nekvėpuok
 nežiūrėk
 neateik ir nebūk
 nemylėk negalvok
 neateik nežinok
 neateik ir nebūk
 nepriversk prisimint
 nepriversk pasijust
 neįvardintu
 šiokiadienio
 lietum

— — — — —

M Ė N U L I O Š V I E S O J
 panešioti rudeniniai batai
 po lova
 tarsi iškreiptos
 tautinės savimonės
 apraiška
 pamažu vėsta
 vakaras
 galima nueiti
 nuo lango
 saulė
 jau paniro
 į juodą šakų horizontą
 saulėlydis baigėsi

Ž I E M A

šerkšnas lange karališkom tulpėm
 šaltas ir tuščias šįryt troleibusas
 violetinėm ašarom elgetų kašniais
 šią vienišą naktį į miestą pripustė

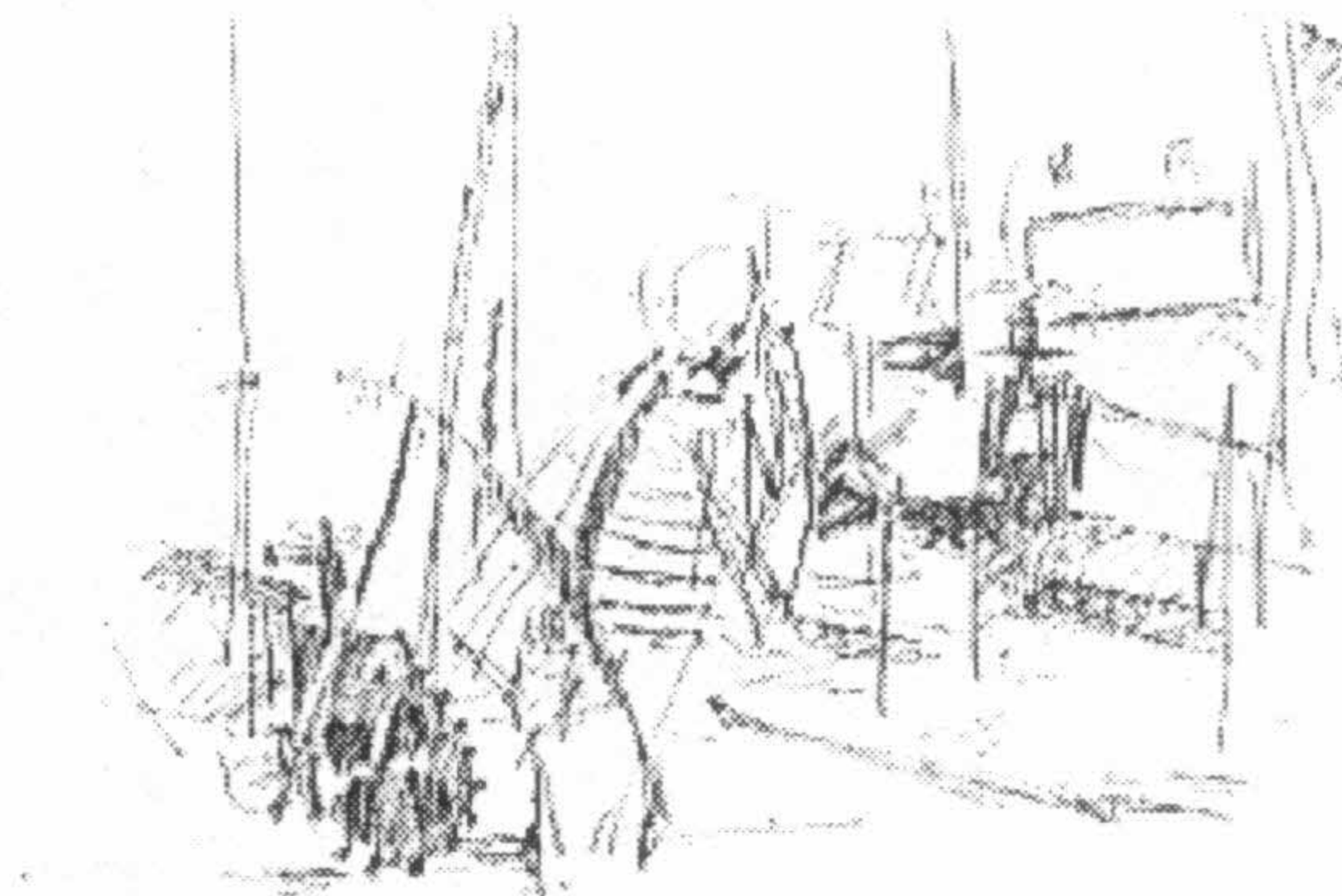
sutraška ledas skimbčioja šakos
 spigina saulė nėra kaip žiūrėt
 nėra ką matyti tik mėlynos rasos
 šią naktį pavirto sidabro žvaigždėm

taip mėlyna balta taip žėri sidabras
 taip pirštai nurausta nušalę sniege
 taip žiema atrodo oriai ir padoriai
 švelniai spiegia vėjas išdaužtam lange

girtas angelas eina per tiltą:
 išsiskleidžia sparnai ir vėl nusvyra
 ir šlama o nuo angeliškų skruostų
 po vieną karštos girtos ašaros vėl byra

raudonu tiltu eina baltas angelas
 žingsniuoją klupdamas iš smuklės išvartytas
 žibintų šviesos mirkčioja ir gėsta
 ir kūkčiojantis angelas paslysta

į tamsų sraunų srautą su ledu
 žvilgą ir perregimi jo sparnai banguoja
 taip nuo raudono tilto paryčiui
 sugrižta angelas namo į rojų.

JONĖ ŽILINSKAITĖ

audronė raščiauskaitė

I Ž A N G A

Pavasari visus pasėlius
užlieja lyrinis kisielius:
tranai, neklausę motinėlių,
iš dilgėlių nuverda skystymėlių
ir po mažytį gabalėlį
skaičiuoja nebeskystą keistą smėlį.
Nereik miegoti dilgėlyne...

A T S P Ė K K A I N A

Nukaręs, susisukęs, tirštas.
Čia agurkas,
o ne Dievulio pirštas.
Papūsk.

S A K M Ė A P I E V Y R A

Gaidys vištienos
nevynioja aplink pirštą.
Kodėl tada kiaušinis apvalus?
Šį kartą išvadų nebus.

T R Y N Y S A R B A

E K S P O R T A S
Tranzuoja paukščiai,
kur kraštai šilti.
Pavasario nebėr,
bet lieka vasaros 5.

O D Ė D R A U G U I

Du apvalūs, trys kamuoti
eina žąsinai į stotį.
Tad išgerk už tai kompoto!

P A B A I G A

Koks keistas, koks mažas,
nuliūdęs, sukežęs-
išliks ir po mūsų
bekelnis pasaulis.
Kas bus?

P . S .

Kas bus, kai papustysime
padus?

Gal sausas intelektas
dar labiau išdžius,
gal lizdą begemotas
stepėj susisuks,
gal bruknės sirps, kvėpės,
surūgs,
gal Dievas nebebus
rūstus,
gal visi mylės
visus...

Surūgs, išdžius ir susisuks.
Taip bus.

A M A R A I I R G I

V A B A L A I

Tik nesuklysk, žmogau,
tai ne Amūras,
ne tau girtam braidyt po jūras.
Jis vabalėlis- amaras skrajūnas.
Raudonaaki, lempos nebijok.
(It's a joke).

P I E N A S

Drebančiais pirščiukais musė
nusileidžia į dieviškai baltą kraują.
Neseniai ji tyrinėjo šiltą mėšlo
gabaliuką. Viešpatie, kokia harmonija.

H O R I Z O N T E

Kopūstų lietus
mano plaukus nuraškė.
Norėjau pabėgt,
bet užkliuvęs už braškės
žiūrėjau į dangų.
O debesys spjaudės ir taškės...

F E N I L K E T O N O R I J A

Aš baltas
tu raudona
mes mylim Vilniaus duoną:
jeigu duona nepabaltų
Vilnių raudonai išbertų.

audronė raščiauskaitė

D V A S I N G U M A S

Ašurbanipalas gavo galą
kai pamiršęs kojon balą
pamiršo
ištraukti.

ŽAISK

P R I M A V E R A

Mano sieloj cukinijos žydi
pačiais nuostabiausiais žiedais
jų žydėjimo žydai pavydi
todėl laisto bebro taukais.
Vysta.
Žydi.
Po galais.

miniatiūrų ciklas

kas bus, kai mūsų nebus?

Tuščia. Nyku. Akys apvelgia tuštumą ir nieko, visiškai nieko joje nepamato. Net pačios tuštumos.

Koridoriuose klega žmonės, kurie, tarsi vampyrai veidrodyje, permatomi. Ar jie yra, ar jų nėra? Ne, dabar jų nėra – jie dar tik vienuoliktokai. Bet jie bus. Kitamet.

gediminas šečkus

Kai mūsų nebus – būsiu

Gyvas Tavimi

***

Neklausk – skauda.

vytenis lazauskas

Susirenka daug žmonių. Visi linksmi, susidomėję skaito skelbimus bei naujus tvarkaraščius. Už jų nugarų pro beveik skaidrias sienas matyti mažas medelis. Ne koks ten ažuolas, o neaiški triskiautė magnolija ar kažkas panašaus. Penkmečio proga sodinta buvo. Krinta jos nublyškę lapai, bet niekas to nepastebi. Visiems šilta ir gera.

tomas šalkus

Prie mažo ežerėlio degė laužas, šoko žmonės – linksmi, nerūpestingi, nuoširdūs. Leidosi saulė, laužas ėmė gesti, dangus nusidažė raudonai, o ežero paviršiuje blykčiojo šimtas liūdnu švieselių. Žmonės išsiskirstė.

Kitą rytą prie ežero vėl buvo linksmi, vėl degė laužas, juokėsi kiti nerūpestingi veidai. Atėjo vakaras, geso laužas, bet saulėlydis jau buvo kitoks...

lina andrijauskaitė

Džiaugiamės. Linksmiamės. Laukiame. Bijome. Išeiname. Nebegrįšime... Šis mažas mus vienijantis pasaulėlis suskils

į daugybę nesulipdomų šukių. Subyrės mūsų pasaulis, pabirs jo šukės. Pabirs, pasimirš... Ateis kiti ir negailestingai įsiverš į mūsų erdvę.

ilona jančiauskaitė

Aštrus skausmas šone pažadino jį iš gilaus alpulio. Klausimai „Kas buvo vakar?“, „Kur aš esu?“ klaidžiojo jo minčių labirintuose. Lėtai ir skausmingai jis pramerkė akis – pilkos sienos buvo drėgnos ir apaugusios pelėsiais, bet kažkodėl jos atrodė tokios mielos širdžiai. Ant vienos sienos balta kreida kažkas buvo užrašęs: „Su saule išeinam ir saulę paliekam“. Lyg filmo kadrus jis regėjo savo gyvenimą: saulę, vaikystę, draugus ir smėlio pilis pajūry...

Lėtai jis pakilo nuo žemės – kojos drebėjo iš baimės ir nuovargio. Slegianti tylą ir beprotiška nežinios baimė sprogdino jo smegenų ląsteles. Jis bijojo. Ko? Pasaulio, gyvenimo, ateities, praeities... Jis pažvelgė į dangų – rytuose lėtai kilo didelė saulė. Ji kilo taip kaip visada. Aušo dar vienas ankstyvas pavasario rytas.

gytis račiukaitis

Tamsu. Žvelgiu į dangų, kuris yra lyg namai tai gausybei didelių ir mažų žvaigždžių, tarp kurių tarsi esu ir aš. Laukiu krintančios žvaigždės, kuri nusineš visas mano mintis ir svajones. Jos krenta, vietoj jų išsižiebia naujos, bet aš vis tiek laikiu, kol nukris paskutinė: kas bus, kai jų nebebus?..

tomas zdanavičius

Kai mūsų nebus –
nenustos tekėti upės,
nepaliaus žydėti gėlės,
nenutils paukščių giesmės.

miniatiūrų ciklas

kas bus, kai mūsų nebus?

Visa liks taip pat.. tik
ten nebebus
mūsų.

eglė brazauskaitė

Tamsiame koridoriuje tebekabo skaičius „100“. Atrodo, kad laikas tarsi sustojo, nepaliesdamas nei sienų, nei lubų. Net kvapai išlikę tokie patys... Tačiau vis dėlto kai kas pasikeitė – laikas nesugrįžtamai pakeitė bobutės, vis dar tebeskaitančios sutriūšusią madaknygą, veidą...

andrius šiaudinis

Perlipu tilto turėklus. Apačioje šniokšia upė.

– Kaip ji panaši į gyvenimą, – pagalvoji, – kunkuliuoja, mainosi, tai, kas buvo apačioje, – iškyla; tai, kas buvo viršuje, – panyra. Viskas maišosi. Nejučiom pradedi įsivaizduoti, kad apačioje mažų žmogeliukų upė. Išgirsti jų klegesį, pamatai, kaip jei ropščiasi vieni kitiems ant galvų, kad įkvėptų oro, sunkiai beatskiri, kur kieno galva, kur ranka, o kur koja. Ir ten tas pats. Bet gal tai tik vaizduotės padarinys?

Žengi žingsnį... Į nežinomybę...

rytis damalakas

Blaškytis vėjas laukuose. Suklyks paklydusi žuvėdra. Pasipils iš dangaus pragaištingas lietus ir nuplaus nuo žemės dulkes... Ir vėl nusišypsos iš debesų ištrūkusi saulė, pradės skleisti žiedai. Viskas prasidės iš naujo – tik jau be mūsų.

indrė petrauskaitė

Tylu. Ramu. Štai kažkas rieda. Gal tai jie? Ne, tai kamuolys. Tas pats kamuolys, teikęs tiek džiaugsmo ir liūdesio,

sukeldavęs kurtinančias ovacijas. O dabar tylu, ramu. Kamuolys liko, bet jie išėjo. Kažko trūksta. Gal energijos, meilės? Kas bus toliau?..

donatas krickas

[A Š V Ė L J A U Č I U]

aš vėl jaučiu –
pasaulis ėmė šviesti
suskambo muzika kažkur šalia
į mano delną ėmė kristi snaigės
aš jas jaučiu...
ir noriu dar pajausti
aš meilę, neapykantą, ir liūdesį, ir
skausmą
ir rékti, duoti žinią –
aš vėl jaučiu!
aš vėl jaučiu...

[P Ū K A S]

aš baltas pūkas...
skrendu per naktį tylią
virš gatvių ir stogų
aplinkui tvyro rūkas
aš naktį tylią myliu
ir nusileisti žemėn noriu
bet niekaip negaliu...

[K A S B U S ,
K A I M Ū S Ū N E B U S]

...mes kylam aukštyn tarsi balionėliai,
pripildyti helio. Tik vaikai, kurie mus
paleido iš rankų, neverkia. Jie patys
greitai pavirs balionėliais. Tokiais pačiais
kaip mes. Kylančiais į saulę. Ir
sprogstančiais, kai jų nebesimato...

ignas kukenys

Tylūs skliautai
Jie laiko bijo
Ten mūsų žingsnių

miniatiūrų ciklas

kas bus, kai mūsų nebus?

Aidas tyli
Ne tuštuma
Ne viskas mirę
Kai širdyse
Tyla netyli

vytautas žilinskas

Mes išeinam – užteks. O gal?.. O galbūt čia kažkas yra supainiota, netikslu?..

Mūsų nebus... Bet nejaugi kažkam atrodo, kad įmanoma išplėsti save iš ten, kur tu buvai įaugęs visa savo kupina polėkio jaunatviška siela?

Žmogus surado vietą, kur jis džiaugiasi, myli, kiekviena pasitaikusia proga mokosi gyventi ir štai dabar kažkas jam pasako, kad ta vieta yra paprasčiausiai bedvasė. Tuomet Licėjus galbūt iš tikrųjų yra ta mokykla, iš kurios įmanoma išeiti, bet... ar tikrai?

vytautas vitkauskas

T Y L A
Nebėra mūsų...
Tuščia tuštumoj
Tylu tyloj
Ramu ramybėj

Gyveni mirdamas
Miršti gyvendamas
GIMSTI

Nebėra mūsų...

laurynas jocys

Trys dideli, ne – milžiniški baobabai savo siaubingai raumeningomis šaknimis (gal rankomis?) surakino Mažojo Princo planetą (o gal mūsų širdis?) Pamėgink tik paliesti galiūnus ir šie sugniauž taip, kad nebegalėsi kvėpuoti (gal gyventi?)

Kodėl jis toks žiaurus?

Kodėl ji tokia maža ir silpna, o taip karštai plaka ir daužosi?

Kas bus, kai jos nebebus?

daumantas zamalis

L A I K A S

Kai nori išmatuoti laiką

Sėsk ant kranto ir stebėk upės tekėjimą, Galbūt tu suprasi, jog laikas, kaip ir meilė, – nedalomas ir beribis.

***

Jeigu tu pajusi laiko tėkmę – tu užuosi mirtį, Nes laikas ir mirtis sudaro vienybę – kaip upė ir jūra.

***

Laikas – tai lipimas į Mirtį tarsi į slidų kalną, Kai būsi pasiekęs kalno viršūnę, pradėsi kopti.

***

Prieš Mirtį galbūt tu išgyvensi tą pačią pirmą akimirką, Kai buvo išbarstytos žvaigždės Visatoj.

K A I M Y L I U

Kai myliu, aš tirpstu ir esu bėgantis upelis, kuris savo melodiją nakčiai čiurlena;

Kai myliu, aš pajuntu per didelio švelnumo skausmą;

Kai myliu, aš plūstu krauju noriai ir džiaugsmingai;

Kai myliu, aš pabundu sparnuota širdim ir dėkoju už dar vieną meilės dieną;

Kai myliu, aš ilsiuosi vidurdienio valandą ir medituoju meilės ekstazę;

Kai myliu, aš jaučiuosi laisvas, juk meilė – laisvės daina.

(pagal Kahlil Gahan'o filosofiją)

vaidas šadzevičius

Braškės. Raudonos, didelės ir saldžios. Kvepiančios vasara. Tirpstančios burnoje, šliaužiančios gomuriu, užpildančios

miniatiūrų ciklas

kas bus, kai mūsų nebus?

skrandį. Hmm, kokia palaima... Ir lieka tik sotumo jausmas.

jonė žilinskaitė

Citrina rūgšti. Kartais ištrykšta sultys į akis ir būna nemalonu. Kartais ir kauliukų pasitaiko, bet su cukrum es schmeckt ganz gut.

Gyvenimas – citrina.

Kas bus, kai mūsų nebus? Bus tas, kas yra, tik be mūsų. Liks daugybė žmonių ir daugybė citrinų ir galiausiai viena didelė citrina.

Kas liks, kai mūsų neliks? Liks daug citrinų žievelių, kurias bus galima įmesti į kompotą.

O cukraus? Ar liks bent kiek cukraus? Bet argi mums tai rūpi?

indrė stankutė

Kas bus, kai mūsų nebus?

Jūs priverksite jūrą. Didelę didelę. Ji žiemą pavirs čiuožykla. Didele didele. Tris kartus „URAA!“

ieva sargautytė

Dzin, dzin, dzin

varpeliai skamba

man galvoj, kurios neskauda dabar. Ir vėl dzin.

Kas čia daros?

Apšvietė akis man faros –

nematau aš ateities,

bet ilgai dar dzin skambės

vilius rakuckis

Petriukas žiūrėjo į šaligatvį.

Jo mintis kankino klausimas: „Kas bus, kai manęs nebebus?“

Petriukas spoksojo į šaligatvį.

Jo sutinusios smegenys mykė: „Reikia šitai išsiaiškinti.“

Petriukas įkyriai stebeilijosi į šaligatvį.

Jo susipaudusi širdis šaukė: „Reikia, kuo greičiau sužinoti, kas tada bus!“

Petriukas žiūrėjo į šaligatvį iš šešto aukšto.

Jo kūnas persisvėrė per atdarą langą, kojos atitrūko nuo grindų.

Petriukas žiūrėjo į sparčiai artėjantį šaligatvį.

Petriukas nemėgo neaiškumų.

viktorija trubačiūtė

P A M A S T Y M A I

P R I E Š A U Š R A

Svarbu susikaupti. Laukiant stebuklo, svarbu susikaupti. Keista, bet gražiausias momentas visada būna prieš pat saulės patekėjimą. Visada. Visada žavi tas tikslus žinojimas, kad tuoj tuoj įvyks tai, kas kasryt įvyksta. Ir vis tiek gimsta slaptas nerimas, kad gal šįsyk diena nebus pradėta. Ir taip būna kasdien. Metų metais. Amžių amžiais. Buvo ir bus. Bus, net kai mes jau nebegalėsime tuo žavėtis.

***

Kas bus

kai nebus

kai nebus

kai nebus

Bus ar nebus

nubus

nenubus

Bet nebus

nors ir bus

kas nubus

kas nubus

miniatiūrų ciklas

kas bus, kai mūsų nebus?

Niekur nieko
ir bus
ir nebus

***

P A M A Š T Y M A I
P O A U Š R O S

Manęs laukia gyvenimas. Ką tik prabudęs gyvenimas. Ir aš tuo džiaugiuosi. Džiaugiuosi ir žinau, kad vieną rytą, po vienos kasdieniškos aušros aš nebeturėsiu to, ką turiu šiandien, dabar – kiekvieną šio kiek kvailoko gyvenimo dieną. Mane ramina tik žinojimas, kad visur vyrauja paralelės: kiekvieną kart, kai ką nors prarandu, žinau, kad kada nors kas nors praras mane. Taip bus, kai manęs nebebus. Bus tik netektis. Dar viena netektis. Kasdien pasikartojanti netektis.

Išsigandus žvaigždė klausia mūsų-
Kas bus, kai jūsų nebus?
Kas bus? Kas bus?

O kas dabar yra?
Bus tiek pat, tik
Mūsų nebus
Kas bus, kai mūsų nebus?
Tau rūpi-
Nerūpi,
O klausai kas bus...?
Nieko nebus.

***

Vėjas užneša smėlį
i vingius žinių.
Sunku.
Bus ar nebus?
Kyla klausimas gilus!

akvilė rimantaitė Vėjas nurimo, bet
Smėlis tai liko.

šarūnas baleišis

IEVA SARGAUTYTĖ

jurga kupstyte

T Y L A ... ?

Kiekvieną rytą atsibusdavau dar su tamsa, ūmai pajutus tylą. Ji išliauždavo į nekieto miego pilkumą ir iškart apraizgydavo visa, ką pamatydavo baugščiai pramerktos akys. Sienos apaugdavo tylą, ji pasiglemždavo baldus ir grindis, jų nebelikdavo, kambary nieko nebelikdavo – tik tylą... Tokia būdavo pati pirmoji. Vėliau susirinkdavo ištisa tylų kolekcija, kiekviena jų vis kitokia. Viena švelniai, bet tvirtai apnarpliოდavo mane, kita įsitaisydavo lentynose, tarp knygų... Šioji būdavo sunkesnė ir tamsesnė, bet rami kaip stovintis vanduo: neišsakytų ir neišgirstų minčių tylą. Jei pažvelgdavau pro langą, pamatydavau benamių kiemo kačių, nuolatos skubančių, nepatenkintų praeivių ir monotoniškų namų – degtukų dėžučių tylą. O ant laiptų nuguldavo dar kitokia: puri ir pilka, joje galėjai palikti pėdsakus... Bet baisiausia, kad visas šitas tvarkingai išsirikiavusių tylų rinkinys reiškė tik viena – svetimumą. Dar niekuomet pasaulis neatrodė toks tylus ir svetimas...

Taip pro šalį visu savo svetimu puošnumu praplaukė vasara. Nebyli it senas, nespaltotas filmas. Su pašėlusiai tyliais svetimo paukščių čiulbesio pripildytais rytais, su purpuriniais saulėlydžiais, žemuogių pievelėmis, rasomis pažirusia mėnesiena, jonvabaliais... Nesugebėjau, neįstengiau prie viso to prisidėti. Rugsėjis, spalio, lapkritis... Neprisimenu. Berods medžių lapai gelto... Pamažėle raudo... Palengva supuvo. Visa tai atrodė taip svetima. Ir tylą... Viską apraizganti kaip pamišęs vijoklis. Ji man kėlė dirglų nerimą ir visai sutrikdė laiko pojūtį. Netikėtai atsipeikėjus išvydau gruodį – nesibaigiantį rudenį ir neprasidedančią žiemą su kiaurai smelkiančia šlapdriba, vėju, su nuoboduliu, neviltimi, susvetimėjimu ir tylą...

Kai buvau maža, vaikystėje sugedo karuselė – nebegalėjo jos sustabdyti. Kai pažadėtuojau penktuoju ratu nesibaigė, lėčiau krykštaudama iš džiaugsmo, tačiau neilgai trukus iš paširdžių ėmė kilti šleikštulys, krykštavimas perėjo į žiaugčiojantį ir springstantį ašaromis klyksmą. Karuselei galų gale sustojus, žemė siūbavo po kojomis, pasaulis tebelėkė ratu ir atrodė kaip viena šlykšti mano pačios išvemta masė.

Dabar aš suvokiu, kad pasaulis būtent toks ir yra. Apdergtas visais įmanomais būdais, besidauginantis maisto akivaizdoje, besimultiplikuojantis rankomis. Gyvendama jaučiuosi, lyg valgyčiau dešras, užsikąsdama savo galva... Lyg valgyčiau karameliniais saldainiais pasaldintą bulvių košę, cepelinus su šokoladiniu padažu, lyg gličius marinuotus grybus užsigerčiau benzinu...

Nežinia, kada pirmąsyk pagalvojau apie savižudybę, nors iš vaikystės pamenu keletą savižudžių. Rodos, pati savižudybė nepadarė jokio išpūdžio, nors geriausiai prisimenu būtent šias mirtis. Bet jau daug metų prieš užmigdama patiriu tą palaimą, nenusakomą jausmą, lyg grimzčiau į nebūtį, o ir pabudus galvoju apie mirtį... Apie savižudybę. O dabar net pati tylinti aplinka man piršte perša šią mintį. Beviltiškas svetimumo jausmas ir tylą vienodai stiprūs ir ryte, ir vakare, ir dieną, ir pabudus vidurnaktį, o nuojauta, kad kažkas gali kisti, jau seniai nebeapima.

Apgalvojau kiekvieną paskutinį dienos mirksnį, kiekvieną minutę, kiekvieną judesį, žodį, gestą, poelgį. Ir štai – visa tai jau nepriekaištingai suvaidinta, visa tai jau praeity. Springdama karčiais cigaretės dūmais dar galiu (tikriausiai galiu) prieiti prie lango, pažvelgti į išeinančią savo gyvenimo deivę, vizginančią storu užpakaliu

jurga kupstyte

su išsipešiojusi apatinuku.

Cigaretė susmilko iki galo, nudegino pirštus, bet nėjau prie lango, gerai žinodama, kas manęs laukia...

ARNOLDAS KUBILIUS

jolita skrickytė

Tamsu.
Bet šilta.
Ir saugu.
Ši moteris didelė.
Aš maža
Ir aš esu joje.
Girdžiu, kaip plaka jos širdis.
Širdis karšta.
Pavasaris. Kaip gražu.
Čia tiek daug pienių. Visur geltona geltona...
Žiūrėk- drugelis. Jis skrenda! Į saulę!
Pagauk jį, - taip kalba moteris.
Jos balsas švelnus.
Man patinka jo klausytis.
Moteris mane paglosto
Per sieną.
Kaip norėčiau, kad šios sienos nebūtų!
Tuomet užuosčiau moters rankas.
Rankas, kvepiančias pienėm.
Vėl paglosto.
Bet tai jau nebe moters rankos.
Šios daug didesnės ir šiurkštesnės.
Aš jų nepažįstu,
Susigūžiu.
- Priskink man pienių. Daug daug,
Visą glėbį! - vėl girdžiu švelnų moters balsą.
Kokia skaisti saulė. Ar ne? - Taip šneka moteris.
Staiga aš užsimanau ištrūkti iš savo ankštos buveinės,
Nugalėti sieną,
Išvysti saulę!
Ir aš veržiuosi.
Su milžiniška jėga.
Su beprotišku troškimu būti
Skverbuiosi pro tunelį.
Tunelio gale šviesa...
Jau!..
... Staiga kažkas nutrūksta,
Kažkas, kas siejo tą didelę moterį
Ir mane.

jolita skrickytė

Skausmas.

Šaltis.

Baimė.

Aš klykiu,

Bet manęs niekas negirdi.

Didelės plaukuotos rankos.

Baltai apsirengę žmonės.

Akinamai balta šviesa,

Prasiskverbianti pro mano vokus.

Bet tai ne saulė.

Nežuodžiu ir pienių...

— — — — —
 Jei tik galėčiau, tave iš meilės nugalabyčiau:

Sudeginčiau, pasmaugčiau, suplėšyčiau į gabalus.

Aš elgčiaus lyg plėšrūnas, ištisas dienas neėdęs,

Tik jis išalkęs maisto, o aš išalkus meilės.

Lyg išalkęs vilkas į tavo tvirtą kūną suleisčiau pagalastus
 grobuoniškus dantis

Ir siurbčiau tavo saldų, lipnų kraują, kol numalšinčiau
 troškulį besaikį.

Savus aštirus nagus susmeigčiau lyg pat tavųjų kaulų čiulpų,

Po to padegčiau tavo garbanotus plaukus ir mėgaučiaus

ryškia liepsnos šviesa.

Ir degtų tavo kūnas, ir degtų man širdis.

Ir tau skaudėtų,

Ir gera būtų man.

Tave mylėčiau negailestingai, žiauriai -

Lyg žvėris.

— — — — —
 Akimis klausaus dangaus:

Jis toks gilus, kad net skaudu.

Vieniša žvaigždė žiūri į tylą,

Vieniša žvaigždė klausos dangaus

aš ne viena.

ARNOLDAS KUBILIUS

rasa uždavinytė

Mėlynas giedras dangus lyg blyškus
 Nekaltas mergaitės veidas.
 Veidas be nuodėmės, be blogų
 Minčių, kupinas gėrio ir vilties.
 Jis - pusiausvyra blogiui, kuris
 Nublanksta kaip spirito lašas
 Užpliekstas gėrio liepsnos...
 Žvelgi į dangų ir bijai,
 Bėgi nuo blogų minčių,
 Besikėsinančių sudrumsti
 Ramybės ir taikos harmoniją.
 Bet bijai ir gėrio minčių -
 Kad, neduok Dieve, jos vieną dieną
 Baigsis ir nebus kuo užpildyti
 Gėrio vietoj tvyrančios skylės.

— — — — —

Širdis nerimsta. Pulsuoja
 Paaugliška spuoguota meile.
 Ji kupina abejonių ir idealų.
 Nusivylimo ir skausmo.
 Naivaus ir nerūpestingo
 Džiugesio, kuris per suaugusių
 Klimaksinių senių prizmę
 Atrodo galbūt visai bereikšmis.

— — — — —

There is the silence in one's head
 Full of peace and harmony and joy
 Filling one's soul with satisfaction
 Giving understanding and the sence of life.

I have known the silence
 Tingling in the forest when I go for a walk
 When it lies down on the grass
 With little drops of the rain
 And plays a song which nobody hears
 But everyone sings and enjoys.

vytautas michelkevičius

MANO LAISVĖ BAIGIASI TEN,
KUR PRASIDEDA KITO LAISVĖ

Mėlynam danguj praskridę paukščiai palieka man savo laisvę... Aš juos palydžiu pavydžiu žvilgsniu, susimąstydamas, ar jie turi daugiau laisvės nei mes – neišsitenkantys žemėje, lipantys vieni kitiems ant galvų. Paukščiai būriuojasi kaip ir žmonės, bet kodėl atrodo, jog plunksnuotųjų bendruomenėje – daugiau laisvės nei mūsų visuomenėje? Gal visuomenė daro žmogų nelaisvą? Vieni teigia, jog žmogus be visuomenės neišgyventų, kiti galvoja priešingai, bet niekas iš tikrųjų nežino, kaip reikėtų gyventi. Kiekvienas gyvena taip, kaip jam atrodo teisingiausia ir supranta laisvę savaip. Jei trokšti begalinės laisvės, belieka tapti atsiskyrėliu ir gyventi miške. Tada tavo laisvei niekas netrukdytų ir jos nereikėtų dalintis su kitais.

Pagal krikščionišką moralę, elkis su kitais taip, kaip norėtum, kad su tavimi elgtųsi. Tu gali veikti laisvai tik tiek, kiek leidžia tavo sąžinė, t.y. tavo veiksmai turėtų neatrodyti tau blogi ir nepažeisti kito erdvės. Riba – labai slidus dalykas, todėl sunku žinoti, kur baigiasi mano ir prasideda kito laisvė, tačiau pasistengus įmanoma tai suprasti. Tereikia grįžti prie krikščionybės: aš turiu daryti tai, ko tikiuosi ir noriu gauti iš kitų – už šių norų aš jau nebelaisvas. Mano laisvės nelieka, bet ją galima dalintis su kitu žmogumi. Aišku, ši laisvė nebebus individuali, ji bus mūsų abiejų, bet aš tada galėsiu praplėsti savo laisvės ribas iki kito žmogaus. Mes būsime tarsi du upeliai, susiliejančios į vieną upę. Tekėdami viena vaga, lengviau įveiksime kliūtis ir vieną dieną staiga pajusime, jog tarp mūsų nebeliko jokios ribos. Saulės spinduliai žais krištoliniame vandenyje ir mes pajusime savo galią – dviejų laisvę.

Du susijungę upeliai įteka į didesnę upę, ši dar į didesnę, visos upės įteka į jūras, o šios susilieja į vandenynus. Bekraščiai vandenynai – tarsi bendra visos žmonijos laisvė, tačiau kartais žmogus nori individualios laisvės, kurios ten nėra, tada tu turi sugyventi su visu pasauliu, niekam netrukdyti ir nepažeisti kito laisvės – vienu žodžiu, reikia siekti harmonijos tarp tavęs ir kitų žmonių – visuomenės. Pažvelk į naktinį dangų, į žvaigždes, argi jos nelaisvos? Spindi po vieną, bet gyvena kartu. Pažvelk į žydrą dangų, į paukščius, ar matai su kokia laisve jie nardo savo būryje? Pasisemk supratimo ir harmonijos iš jų.

Visuomenėje, priešingai nei paukščių būryje, mano laisvė baigiasi, nes ir kiti nori turėti savo laisvę, aš negaliu jos atimti. Aš visuomenėje esu laisvas tik iki tol, kol manęs nevaržo pareiga. Ji mokykloje, darbe, šeimoje sukausto mane; pavyzdžiui, jei aš ką nors pažadu artimiausiu metu padaryti arba su kuo nors susitikti, jau nebegaliu tuo metu veikti, ką noriu, - esu įspraustas į rėmus, baigiasi mano laisvė, o kito žmogaus prasideda (tarkim, jei aš buvau pažadėjęs ką nors nuveikti už jį, tai jis yra dabar laisvas). Aš vėl pradėdau pavydėti skrajūnams paukščiams, lakiojantiems po dangaus mėlynę be jokių pareigų. Kodėl aš negimiau paukščiu? Man teko sunkesnė dalis – būti žmogumi, todėl reikia stengtis suprasti ir kitus žmones. Aš paskolinu dalį savo laisvės ir tikiuosi, jog kada nors ji ir man bus paskolinta. Tad tik geros valios ir savitarpio supratimo dėka mes galime būti laisvi. Laisvės reikia ne man vienam, o visiems, dėl to, galima sakyti, laisvė apima visus žmones, kurie susikibę už rankų apjuosia visą žemės rutulį ir draugiškai pasidalija laisvę. Mano

vytautas michelkevičius

laisvė baigiasi ten, kur prasideda kito laisvė, o to kito laisvė baigiasi ten, kur... ir t.t.

Tik beviltiškiems egoistams negalioja ribos, jie sau leidžia beveik viską, o mes gyvename ne po vieną, todėl dalinamės laisve ir negalime jos pasisavinti. Bendruomenės sąlygomis laisvė baigiasi ties kitu žmogumi, kad ir mes labai to nenorėtume. Maža atsiras tokių, kurie, norėdami visiškos laisvės, pajėgs išgyventi vieni savo susikurtame pasaulyje ir kurie praskris pro mus kaip tie paukščiai mėlyname danguje...

ZAISK

andrius šiaudinis

M A N O L A I S V Ė B A I G I A S I T E N ,
K U R P R A S I D E D A K I T O L A I S V Ė

Kiekvienas iš mūsų daugiau ar mažiau esame egocentriški, todėl nenuostabu, kad mes bandome įrodyti savo išskirtinumą, parodyti savąjį „aš“. Deja, labai dažnai per daug savimi besizavėdami pamirštame kitus žmones, be kurių individas yra niekas.

Pati žmonių prigimtis juos verčia burtis į bendruomenes, nes taip lengviau egzistuoti ne tik fiziškai, bet ir psichologiškai. Prisiminus D. Defo romaną „Robinzonas Kruzas herojų, galime tvirtinti, kad atskirtas nuo visuomenės žmogus yra pasmerktas psichologinei degradacijai: jam reikia bendravimo, santykio su kitais.

Gyvenimas visuomenėje nėra toks paprastas, kaip atrodo, nes čia veikia savi dėsniai, nerašytos taisyklės. Žmogus, norėdamas nepaskęsti milžiniškoje minioje, visą laiką bando kažkuo išsiskirti, tačiau jis neturi peržengti ribų. Kur yra tos ribos? Galbūt ribas galime suvokti kaip žmogaus teisių varžymą, o gal tai tiesiog nusistovėjusios moralės dogmos, kurias sulaužydamas nusižengi gamtos dėsniams? Žmogus privalo suprasti, kad jis ne vienintelis turi savąjį „aš“, todėl reikia atsižvelgti ir į kitų nuomonę ir gyventi taip vadinamą kompromisų kupiną visuomeninį gyvenimą. Tačiau anaipol negalima teigti, kad žmogus neturi teisės „išsišokti“, nes tada visuomenė pavirstų į pilką masę. Kiekvienas iš mūsų galime turėti savo išskirtinių bruožų, kurie vienus šokiruotų, kitus žavėtų, tačiau jokių būdu neturėtų gąsdinti.

Mes privalome įsisamoninti, kad gyvename bendruomenėje, kurioje milijonai skirtingų veidų ir nuomonių, todėl būtina paisyti kiekvieno žmogaus laisvių, nes tik tada nebus užmirštos ir jų teisės. Nors ir nepatinkančią nuomonę reikia vertinti kaip naudingą, nes tai skatina mus mąstyti ir ieškoti kompromisų.

ARNOLDAS KUBILIUS

martynas kėvišas

MANTAS - PASAULIS

Mantas – mano draugas,
Šitaip mano daug kas.
Mantas geras mokinys,
Niekas Manto nepavys.

Mantas skaito knyga,
Rašo apie ją atsiminimą,
Mantas valo lentą,
Daro fizikos eksperimentą.

Mantas gana aukštas,
Už jo galvos dažnai užkliuva paukštis.
Myli Mantą visa klasė,
Martynas tai užrašė...

MONIKA VĖBRAITĖ

eglė mikalajūnaitė

Yra. Praktikantas. Blogai. Kad yra. Pas mus. Praktikantas. Bet vis tiek yra. Nors ir blogai. Ir neišeina. Ir neišgaruoja. Nedingsta niekur. Yra. Vis yra. Kiekviena pamoką yra. Tu ateini, o jis vis yra ir yra. Jis buvo vakar, jis yra šiandien, jis bus rytoj. Nesitikėk, kad nebus. Jis bus. Tu ateisi, o jis stypsos tau prieš akis kaip beždžionė veidrodyje. Ir stypsos. Ir sakys. Kažką. Apie matematiką. Apie progresiją. Aritmetinę. Ir geometrinę. Tu galvosi – gal klausyti? Juk vis dėlto mokaisi matematiką. S lygiu. Pabandysi klausyti. Bet neišeis. Atkratys beždžionė. Tu galvosi – gal rašyti? Bet juk nenori be tikslo rašyti. O tikslo nematai. Jokio tikslo. Tik niūrios mintys sukasi galvoj. Gal trenkt jam su plyta per galvą. Tada nebeateis. Niekada. Nei šiandien. Nei rytoj. Nei poryt. Netgi užporyt neateis. Bet juk tu – ne sadistė. Ir to nepadarysi. Juk netrenksi. Tu juk protinga. Nors niekas nesake, jog protinga netrenkti. Bet tu neįpratusi. Trankyti plytomis per galvas. Va. Liūdna. Ir tu sėdi. Vakar. Šiandien. Rytoj. Ir žiūri. Į jo snukį. Snukelį. Marmūžę. Toks bukas snukis. Paskutiniu numeriu įstojo. Kažkas panašaus (ir nieko nieko panašaus...). Ko tas Jankauskas čia burba. Trukdo susikaupti. Ot blogai. Dink, praktikante, dink. Mintys susimaišė. Nieko rišlaus nebesugalvosiu. Dink, praktikante.

JONĖ ŽILINSKAITĖ

benas buivydas

K A R Ū N A

Jei akys sielos veidrodis yra, sakau -
 Manosiose tik panieką surasi
 Ten neapykantą užslėptą tu išvysi,
 Išvysi ten save, kaip kad tave matau.

Šis veidrodis yra niūrus ir juodas
 Jis paslepia mane ir, aišku, gina
 Tranšėja aplink širdį arba seifo kodas,
 Kuris jausmus manusius užrakina.

O mano galvoje yra pasaulis -
 Pasaulis tuščias visiškai, pasaulis miręs.
 Yra ten karalystė mano, bet nėra ten saulės,
 Tiktai tamsa ir skausmas - juos esu pamilęs.

Karaliumi esu kančios aš karalystės
 Daug laiko sugaišau, kad iki to pakilčiau
 Dabar save žaloju iki beprotystės,
 Kad skausmo karalystėn krisčiau ir patirčiau.

Tik skausmas neapykantą nurungti gali
 Apatiją viskam ir panieką visiems
 Spyglių karūną užsidėjęs aš valdysiu šalį,
 Pats vienas būdamas jos kūnu ir širdim.

Jau ašaros išseko man, o gaila,
 Kad aš buvau kažkas, pamiršt jau spėjau.
 Jausmų nėra, aš - sugniuždytas, tuščias, kvailas -
 Būsiąs karaliumi aš kažkada tikėjau...
 Dabar gi supratau, kai prablaivėjau -
 Esu tik medis, kuris laukia žaibo...

— — — — —

A T S I S V E I K I N I M O   L A I Š K A S
 silpnaprotystės gniaužtai mano kaklą veržia
 nes mano smuiko jau beveik nutrūko stygos
 ir beprotybės kilpa man kvėpuot neleidžia
 štai dar viena strėlė mano širdin įsmigus

vėl ašaros man kaip anądien veidu rieda
 tu mano galvoje vėl nugali šiandieną
 lakštingalos apakusios vėl savo giesmę gieda
 garsėjant giesmei šiai manasis "aš" užmiega

benas buivydas

ir krenta trūkusia širdim karvelis į asfaltą
giesmė stiprėja vis o beprotybė plinta
aš paskutinį jau neduodu tau miegoti kartą
nes klaidžiot išeinu po amžinybės labirintą

— — — — —

M A N O P A S I R I N K I M A S

išeinu aš šiandien
ir sugrįžti visai nemanau
nematau ateities aš šviesios
bet žaviuosi katėm juodom

- paklausyk ką sakau

tai pavirsiu kate juoda
ir bėgiosiu per kelią tau
akys mano žibės visada
iš tamsos į tave tai žinau

- ar girdi ką sakau

ir pavidalu šiuo
grįžti man nereikės
panorėjęs namo -
partipensiu kojom katės
bet kol kas aš einu
neplanuoju sugrįžti - kol kas
(virsmą keistą jaučiu aš)
kitos katės jau laukia manęs

jei manęs pasiilgsi
tai į parką užsuk vakare
mūsų daug ten pribėgs
gal tarp jų atpažinsi mane

ir mylėki kates
nes viena iš jų - aš

— — — — —

P O L I E P A

Pranašaudami lietu
Slinko debesys tamsūs,
Mes sėdėjom po liepa
Susikibę už rankų.

- Ar lydės mus sėkmė, kai
lemties jungą mes nešim?
- Liepos lapai šlamės dar,
o mes žemę jau tręšim.
- Eikim, bėkim nuo visko,
neikim savąją lemtį!
- Nedarykime nieko,
kas kliudytų gyventi.

Ir po šlamančia liepa
Mes sėdėt pasilikom
Ir kartu susikibę
Savo lemtį sutikom.

— — — — —

U Ž T E M I M A S

Nutilo muzika mana,
Alsavusi gyvybe ir aistra,
Užgeso jau manasis žiburys.
- Žibėti bandė jis, dabar jau ne...
(„Nes viskas, žiba kas, tėra
Bejausmis šaltas blizgesys...”)
Ir ašarą išspaudžia ilgesys.
Gal susitiksime gyvenimo lifte
Kada aš būsiu „ji“, tu būsi „jis”.
Ir atvirkščiai – likimas neišskirs,
Juk neseniai buvai manoji kometa,
Dabar – šviesa užgęsta ir vagis,
Išeidamas su rytmečio aušra,
Tylutėliausiai uždarys duris...
Išneš jis mano sielą su sava manta.
(„...Ten aš buvau,
manęs ten nebėra...”)

Juk mirė muzika mana, o liko
Nuplėšytais tapetais kambarys.
Užgeso juk manasis žiburys, o liko
Šalta, langais grotuotais palata.

alminas žaldokas

P A S A U L I M A T Y T I

I

Šalo. Visada besišypsantis berniukas įlipo į mėlyną - geltoną autobusą. Šalo. Atsisėdo į pačią pirmutinę kėdžių eilę. Šalo. Prie lango. Visada besišypsantis berniukas nusiminė. Eidamas per gatvę – bėgdamas per raudoną šviesą – jis pametė pirštinaites. Tas pačias, kurias pernai bobulė numezgė artėjančioms šventėms. Kalėdoms. Šalo. Jis prisiminė savo močiutę. Ji visus metus snausdavo palengva linguojančiame krėsele ir megzdavo, megzdavo, megzdavo. Ak... Kaip norėtų dabar atsidurti šiltuose senelės namuose. Gerti saldžią saldžią arbata, valgyti senelės tešlainius, pasiskaninant paskutinę vasarą rinktų mėlynių uogiene. Ech... Šala pirštai. Berniukas šyptelėjo. Jam pasidarė beprotiškai šilta nuo savo svajonių apie šiltus senelės namus. Ir trinami vienas į kitą pirštai jau nebe taip šalo. Autobusas pajudėjo. Berniukui, kuris jau šypsojosi plačia plačia šypsena, labai patiko mėlyni-geltoni autobusai. Jie atrodė tokie šilti. Berniukas pažvelgė pro langą. Jis nieko nematė. Išsigando. Langas buvo baltas. Langas buvo užšalęs. Sugrubusiomis raudonomis rankytėmis berniukas pradėjo trinti lango stiklą. Jam beprotiškai perštėjo pirštukus, bet dar labiau jam nepatiko balta spalva, per kurią jis negalėjo... Berniukas, kuris tuomet šypsojosi, labai labai norėjo matyti pasaulį! Norėjo matyti apsnigtus namus, norėjo matyti geltonus it bitutės papildvė žibintus... Jis norėjo matyti pilkus kaip sunkus vieškelis debesis!.. Jis norėjo matyti berniukus, nesuspėjančius su greitai einančiomis mamytėmis baltais kailinukais!.. Jis norėjo matyti pasaulį!.. Jam... Jam... Pavyko... Berniukui pavyko pragremžti sprindžio skersmens langelį į pasaulį. Berniukas drebėjo... Bet jis matė! Berniukas šalo... Bet jis matė! Išvydęs jis nusišypsojo. Pažvelgė į savo rankutes. Jos buvo mėlynos. Jis ėmė sparčiai sparčiai trinti pirštukus. Jie degė! Jis nebegalėjo sulenkti net didžiausio piršto... Berniukas su siaubu pažvelgė į savo rankas! Jis pradėjo šaukti! Kiek tik galėjo... Staiga. Staiga pagalvojo, kodėl žmonės jam nieko nesako. Atsisuko – visame mėlyname-geltoname autobuse jis buvo vienai vienas. Išsigandęs ir sunerimęs, vos autobusui sustojus, berniukas puolė pro duris... Berniukas, kuris šypsojosi, atsidūrė visiškai nepažįstamoje vietoje... Išsigando. Aplinkui nesimatė nė vieno žmogaus, nė vieno valkataujančio šunėko, nė vienos nušiurusios alkanos katytės... Berniukas pradėjo šaukti (antrą kartą) garsiai garsiai, kiek tik galėjo!.. Pradėjo skaudėti gerklę... Linko kojos... Jis jau visai nebejuto rankų! Atsisėdo ant akmens. Pasėdėjo ir pravirko. Pravirko šaltomis ašaromis... nes verkė sušalęs berniukas, kuris kažkada šypsojosi... Kažką išgirdo. Pakėlė galvą. Buvo šviesu šviesu... Staiga užtemo. Jis išvydo nuostabaus grožio moterį... Ji buvo tokia panaši į jo mamulę... Tai buvo fėja. Ji padavė berniukui, ką tik nubraukusiam visas ašaras ir vėl nusišypsojusiam, ranką, o kitoje švytėjo stebuklingoji lazdelė. Jie pakilo. Berniukas šypsojosi kaip niekada... Fėja šypsojosi taip gražiai ir meiliai. Jie skrido į šiltą žvaigždę, kur berniukas ir apsigyveno. Iš čia jis galėjo dieną naktį stebėti pasaulį ir niekuomet niekuomet niekuomet nesusalti. Berniukas buvo labai laimingas. Jis matė pasaulį.

I I

Maža mergaitė ėjo kopomis. Ėjo basomis, kartkartėmis pasišokinėdama ar

alminas žaldokas

pasilenkdama pakelti prieš šimtmečius čia nutūpusios ir jau spėjusios sudūlėti baltosios kriauklelės. Ėjo neskubėdama, juolab, kad tikslo, troškimo, svajonės kopose mergaitė neturėjo. Visas svajones, visus troškimus, visus norus ji išplovė ankstų rytą, įlindusi į ledinį jūros vandenį. Mergaitė nusišypsojo. Atsisuko. Iš paskos ją sekė šiurkštus vėjelis, kartkartėmis skaudžiai suduodamas per nuogas mergaitės kojytes. Sustojo. Ji išvydo viršūnę. Mergaitė susidomėjusi stebėjo aukščiausios kopos viršūnę. Iki jos buvo dar taip toli, o mergaitės kojos jau buvo rausvos ir beprotiškai pavargusios. Aišku, iki tol mergaitė to nė neįjuto – tai suprato tik prireikus brangiausių, mieliausių, nuostabiausių kojelių. Mergaitė nuliūdo. Atsisėdo. Keletą akimirku praleidusi ant įdegusio smėlio, pašoko ir tekina nubėgo Viršūnės link. Niekingas pajūrio vėjūkstis žarstė smėlį, taip užglaistydamas bet kokius pėdsakus, sakančius, kad čia kadaise bėgo maža mergaitė. Atstumas iki Viršūnės tirpo, o mergaitės kojos bėgdamas įgavo vis daugiau jėgų. Tos pačios, kurios prieš ketvirtį valandos buvo taip pavargusios, kad negalėjo žengti nė žingsnio, dabar jau pasiruošusios skrieti link žvaigždžių. Staiga mergaitė sustojo. Apsidairė. Ji viršūnėje! Matė mariose plaukiojančius mažyčius laivelius, tolumoje raudonuojančią švyturį, nuostabiausios jūros bangas. Ji matė pasaulį! JI MATĖ VISĄ JAI REIKALINGĄ PASAULĮ! Kojos perstėjo, bet mergaitė nė kiek dėl to nesijaudino, nes galbūt tai buvo vienintelė jos gyvenime pasiekta svajonė, galbūt tai buvo vienintelis pasiektas tikslas, įgyvendintas troškimas. Maža mergaitė laiminga.

— — — — —

P I Ž O N A S

„Ir vėl lyja...“ – pagalvojo vaikinai raudonais batais, kad taip keikėsi prieš porą sekundžių nusiminęs praeivis.

„Ir vėl LYJA!!!“ – pagalvojo vaikinai raudonais batais.

Jam patiko lietus. Na, gal ne toks... Jam patiko, kuomet tylūs lašai sudaro tarsi simfoniją. Atsimuša į akmenimis grįstą Senamiesčio grindinį, netinkamai pastatytus automobilius, leidžiasi čerpėmis nuo Vilniaus stogų. Nežinia, ar koks kompozitorius, kad ir tas pats vokietis, kurio vardą mini visas pasaulis (deja, vaikinai nesugeba taip laužyti liežuvio, kad teisingai išstartų jo pavardę) galėtų atkartoti šią gamtos tobulybę. Vaikinai atsiminė, kad kažkuris Mokytojas minėjo lyg karvedžio, lyg filosofo mintį, teigiančią, kad visa, kas yra natūralu, yra tobula ir visa, kas ne – turi daug trūkumų. Raudonais batais avintis vaikinai tai jau buvo supratę. Seniai.

O dabar... Argi čia lietus? Čia audra... bet jam vis tiek patinka. Smarkus lietus primena karą, karą, į kurį jo niekas niekada neišleis – visa giminė tik ir trokšta, kad gambiausias tarp bendraamžių fizikas išgarsintų savo pavardę. Slapta vaikinai raudonais batais viliasi, kad neseniai atkurta valstybę užpuls koks nors agresyvus kaimynas ir Vyriausybė pradės šaukti jaunimą stoti petis į petį – nepraleisti nė vienos metalinės bitutės, dūzgiaučios apie mirtį ir savo geluonimi retinančios šauniųjų vyrų gretas. Ach... kaip vaikinai norėtų žūti kare... Nors ir būti vienu iš poros milijonų, nors ir niekuo neišsiskirti... Vaikinai nori būti paprastas. Tie draugai... Padovanojo ryškiai raudonus batus. Tie tėvai... Jiems atrodo, kad draugų sumanyti ryškiai raudoni batai maištaujančiam jaunuoliui – pats tas. Ogi ne. Jis

alminas žaldokas

nori būti žmonių, judančių pilkais miesto šaligatviais ir avinčių klasikiniais juoda batais karavano dalis. Deja... niekas neduos pinigų...

***

Šlapias. Vėl šlapias. „Nuostabu...” – ironiškai ir garsiai ištare vaikinai. Nuobagalinės lašų virtinės batai ėmė virsti rožiniais.

– Labas.

– Labas.

– Jurgi, atrodo pritrenkiančiai...

– Atsiprašau...

– Na... Tavo rožiniai batai... Jurgi, tu – vaikinai.

– Atsiprašau, Elena... Ką tu nori tuo pasakyti?

– Įsivaizdavau Tave... romantišką, paprastą ir niekieno neatrastą... o tu... na, man nepatinka pižonai...

Dar vakar jie skrido į žvaigždes. Dviese. Sėdėjo parke, žiūrėjo vienas į kitą ir kiekvienas juto, kad priešais – siena, bet abu bijojo tai ištarti ir išsiskirti. Dabar Jurgis turės ką kaltinti – draugus, o Elena tiesiog džiaugsis, kad rado, dėl ko jus nusivilti. Kvailiau nebūna – dvi savaites pora ieškojo progos išsiskirti ir kai pradėjo suprasti, kad nepavyks – jie idealiai tinka vienas kitam... dar pora valandų apmąstymų ir jie būtų likę amžiams skraidyti, – išsiskyrė... dėl batų.

– Labas, Jurguti.

– Laba diena, teta Ona.

– Koks tu išaugęs, – skambėjo lyg pasityčiojimas, nes Jurgis jau prieš porą metų baigė stiebtis.

– Taip... Per lietuvisi auga.

– Cha cha... o Tu visas šlapias. Nagi lišk po skė... – ir tuo metu teta pažvelgė į Jurgio batus.

– Kur jaunimas eina? Nežino, kaip išsidirbinėti... iš tokio gero vaiko... Gert eini Nusilakt? Dink man iš akių, pižone!

– Tet...

Mylimiausia teta. Vaikystėje iš jos krepšio pabirdavo saldainiai, dabar jos vyras vasarą duoda Jurgiui darbo. Koks ten darbas, bet ir to Jurgiui nebeliko – su teta pyktis nereikėjo – ji valdo savo vyrą. Teta žavėjosi Jurgio tvarkingumu – jos sūnu septyniolikos dingo iš namų. Po poros mėnesių jį rado mirusį nuo perdozavimo „Teta tik bando mane apsaugoti, kad neištiktų pusbrolio likimas”, – Jurgis pamane Bet prarasti darbą dėl batų...

– Tu. Ką čia darai? – prieš akis išdygo policininko munduras bei ištis juokingas kepurė.

– Kaip matote, einu gatve.

– Čia Tavo šiukšlė?

– Na... man tik popierėlis iškrito...

– Čia šiukšlinti draudžiama!

– Na... bet šiukšlių pilna aplinkui...

– Mokėk baudą, sakau.

alminas žaldokas

- Aš neturiu pinigų.
- Važiuojam į nuovadą. Mokėsi dar ir už nemandagumą, ir už įžeidinėjimus, pižone.
- Na...

Penkiasdešimt litų – paskutinės Jurgio santaupos buvo prarastos už numestą popierėlį su Elenos telefono numeriu. Paskutiniai uždirbti pinigai... Jei ne batai, prie jo, pavyzdingo piliečio, net nebūtų prisikabinę. O ir policininkas... Juk tai buvęs Elenos vaikas... Pagaliau Jurgis sulaukė keršto. Ir didelį vaidmenį čia suvaidino... batai.

- Jurgi, kur tavo naujieji batai?
- Mam...
- Užtilk... Radai šiukšlyne kur nors... ir dar rožinius. O tuos pragėrei? Jau teta Ona viską verkdamas papasakojo. Nieko daugiau nemoki, kaip tik skaudinti artimuosius,
- kaukė mama, užmiršdama, kad Jurgis buvo pavyzdingas vaikas.
- Ma-ma.
- Eik ir negrįžk. Pajusi gatvės skonį. Tuomet suprasi, kad šituose namuose žmonės gyvena, o ne pižonai... – mama verkdamas užtrenkė duris.
- Ma...

Ir Jurgis išėjo. Išėjo iš savo namų. Jis nežinojo, ar įmanoma gyventi gatvėje, jis net nėra matęs naktinio Vilniaus – visuomet grįždavo laiku. O dabar... dėl batų...

***

Jurgis šią naktį mažai miegojo. Kokią keistą istoriją sukūrė mintyse – išsiskyrė su mergina, prarado darbą, paskutinius pinigus ir namus dėl paprasčiausių batų. Viskas taip neįtikinama ir ironiška. Autobusas dar neatvažiavo.

Ir vis dėlto Jurgis nusiavė batus. Ir paliko juos vienišus stovėti tiesiog ant šaligatvio. Ne kiekvienas menininkas originaliau sugalvotų.

Grįžo basas.

— — — — —

P A S K U T I N I S

Pilkame dangaus skliaute mažas berniukas bandė išžiūrėti saulės spindulius. Tą ankstyvą rytą buvo vėsoka, šaltas šiurkštus vėjelis gairino pamėlusias berniuko lūpas. Jei būtum jį sutikusi karštą vasaros dieną, pasakytum – nuo mėlynių. Berniukas mėgo mėlynės. Jo vardas buvo Saulė.

Berniukas, vardas Saulė, purvinoje rankelėje laikė skaisčiai raudoną šermukšnių kekę. Ji švytėjo, rodos, juokėsi iš pilko dangaus, iš nepasirodancios saulės, iš grubiais akmenimis grįstos gatvės, neturinčios, be Berniuko, nė vieno pakeleivio. Šermukšnis ir Berniukas, vardas Saulė, atrodė lyg pora, kurios negalima išskirti, lyg Mergaitė ir Gėlė miesto vidury. Berniukas, vardas Saulė, laikydamas šermukšnio kekę,ėjo grubiais akmenimis grįsta gatve. Jam buvo visiškai neįdomu, kad jo pasiges namuose, jam buvo nuobodu, kad greitai išlįs saulė, jam buvo pikta, kad suaugę nesidžiaugs pirmadienio rytu ir niurzgės eidami į darbą. Šis rytas atrodė gražus. Todėl ir išėjo. Kartais į grindinį nukrisdavo šermukšnių uogos ir šiek tiek pariedėjusios pasilikdavo suirti plyšiuose tarp akmenų. Berniukas, vardas Saulė, svajojo. Svajojo, kad sutiks Mergaitę su Gėle ir jie amžinai vaikščios rytinėmis miesto

alminas žalėdokas

gatvėmis, grįstomis grubiais akmenimis. Jis niekada jos nebuvo matęs. Pakėlė akis ir išvydo. Ir sustingo. Ji buvo taip aukštai, tokia nepasiekiamo, bet... tokia graži... Berniukas, vardu Saulė, sugniaužė purvinoje rankelėje šermukšnių kekę lygiai taip kaip Gėlę laikė Mergaitė. Pajuto, kad visas dega. Galbūt todėl, kad išėjo vienmarškinis, o galbūt tiesiog buvo pikta, kad negali pasiekti svajonės. Berniukas, vardu Saulė, nejudėjo. Praslinko pora valandų. Jis juto, kaip kartkartėmis pro jį praeidavo suaugę, bet nė karto neatsisuko – nenorėjo nė minutės atitraukti akių nuo Mergaitės. Pamėlusios lūpos pradėjo smarkiai drebėti, bet nebuvo tokios akimirkos, kuomet Berniukas pagalvotų, kad jam šalta. Visi jo norai suėjo į vieną norą... ji buvo tokia graži...

Susmuko.

Užsimerkė.

Pabudo pasakoje. Priešais jį stovėjo Mergaitė, kuri rankoje laikė Gėlę. Jos suknelės kraštus draikė vėjas.

Tai buvo rojus.

ARNOLDAS KUBILIUS

juozas šalna

NEVERSK
 neverski puslapio -
 aš noriu likti tavyje
 nenoriu nieko -
 buk šalia

į tolumą kartu išeisim
 norėsi grįžti atgalios
 praliesi ašarą
 mane ji išteplios

neverski puslapio -
 aš noriu likti ten -
 virš medžio žalio
 ir mėlyno vandens

EGOISTAS
 nėra manęs – daina danguj nutilo
 nėra tavęs ir vysta medis žalias
 kažkur toli įpils į stiklą vyno
 negims daina užlaužusi rankas

nėra manęs – sustingo vėjas
 nėra tavęs ir kelias bėgs ne čia
 gegutė laikrodžio sustabarėjus
 ant slenksčio žvelgs kurčia

nėra manęs – užgeso žvaigždės
 nėra tavęs ir sniegas jau nebeištirps
 neliko tos liepsnos, kuri čia plaikstės
 atėjusi tamsa rankas pakirs

KALTAS 2
 žengiu per vandenį aš atsargiai –
 nenoriu aš paskęsti mokslo gilumoj
 gal kam ir šviečia vaisiai tolumoj
 o mano žingsniai nuskamba kaltai

nepadariau aš nieko blogo –
 o tuo labiau ir gero
 tikiuosi nebuvau aš pagaliu
 rate gyvenimo žmonių

už nugaros paliko visos progos

neįgyvendinti troškimai
 nors greitai, man jau rodos,
 galėsiu ir be jų gyventi

FORMOS SUTEIKIMAS
 SAULEI
 MIŠKAS

pakilusi virš miško daikto forma
 u,stoja saulę chloroformui
 nuvytusios pušies spygly

supykus saulė vakaran pakrypsta
 irėmus spindulius
 į susigėdusius klevus

neriekia man girdėti garso
 regiu aš jį atriedantį banga
 išraudus saulė nebesijaučia kalta

KILIMAS
 kritimas kamuolio į dangų
 užstoja man pasaulį
 kuriam neranda vietos mano saulė

dangus susiurbia daiktą
 išdrįsusį pakilti virš vandens
 kiti daiktai jame gyvens

įkritęs kamuolys į melsvumą
 sustoja pailsėti –
 ar reikia dar skubėti?

BARJERAS
 nuplauks plaukai nijolės
 kažkas lakstys paskui sijonus
 važiuoja priekyje gurguolės
 ant skydo neša mūsų brolius

berniukas formoj pasislėpęs
 pirštu pasaulį tyrinėja
 kareivis plaukus pavėjui išskėtęs
 į pirštą savo skydą pliekia

linas slotkus

Leidžias saulė, gaivi tamsa
užlieja visą pilką, tuščią plotą,
vėsus vėjelis veidą glosto,
tylu, aplinkui ramuma.

Bet sieloj mano gaisras siaučia,
aistra ugninė širdį valdo,
Ji audeklą meilės audžia,
nurimt neduoda, padėti kardą.

Tai jausmas dega begalinis,
pasaulio sferos tyliai gaudžia,
gyvenimą, prasmę duoda žodžiui
ir laimę ar kančią man suteikia.

Idiliška ramybė migdo širdį,
gyvenimas, mirtis beprasmybiais žodžiais tampa
be jausmo, nepakartojamai saldaus,
gyvenimas – patirtis, mirtis - tai tikslas
mano sielos amžinos.

O, mielas mėnuli,
o, brangus mėnuli,
kuris šviesiom naktim
dykinėdamas švieti.

Su savo švytinčiu sidabrinu šydu
išeini klajoti po pasaulį,
saugai laimingas širdis,
migdai saldžioje gėloje
kenčiančius didžiulį skausmą.

Pasakyk, ar beliko vilties,
ar manęs dar kas belauks.
Atsakyk prieš baigdamas
savo klajones
atsakyk, nesvarbu ar skaudės.

O luna querida
O luna preciosa
que en lag noches claras
alumbras ociosa

Con tu velo encendido de plata
sales a pasear par el mundo
proteges corazones felizes
adormilas en dulce sopor
los que sufren inmenso dolor

Dime si hay esperanzas
ri todavia algo me espera
responde antes de que termines
tus andanzas
responde, no importa que duela

arnoldas kubilius

N R . 1

Išsiropščiau iš lovos. Pavargęs. Džiaugiuosi, kad neatsimenu, ką sapnavau. Tik sugestų nuotaika. *Svyruoji iki virtuvės. Geri vandeni. Pykina. Galva plyšta.* Jei dabar mirčiau, būseną turbūt nelabai skirtųsi nuo dabartinės. Nors iš tiesų aš juk nieko negaliu žinot. Sušiktas durnius. *Slenki iki vonios. Atidarydamas duris užkimbi už jų krašto. Nepargriūni.* Į sudžiūvusią ranką imu dušą. Iki galo atsuku šaltą vandenį. Kišu galvą po ledine srove, pritaškau aplinkui. Skausmas siekia kojų pirštų galiukus ir degina smilkinius. *Gal kokių nors vaistų dar turi. Atidarai spintelę. Tik kažkokie sukništi milteliai nuo pilvo skausmo. Imi stiklinę su vandeniu, supili pakelio turinį į ją.* Stebiu, kaip milteliai rudai dažo vandenį. Išpilu šokoladines srutas į klozetą. Pro langą stebiu mėnulį. Dabar vidurdienis, o tas niekšas kabo pilkoj masėj kaip koks geras prisiminimas. *Nekenti. Neapykanta be adresato. Sukništo paranoiko neapykanta.* Atidarau langą ir idiotiškai spjaunu į prisiminimą. Seilės krenta į sniegą.

— — — — —

S L I E K A S

Sykį gimė toks žmogus. Vaikas jis manė, jog yra laimingas ir mėgsta ledus. Sykį užspringo jais. Ūgtelėjęs ledus pamiršo ir suprato, jog gyvena ne sau. Vėliau ėmė bijoti žmonių, nes buvo bailys. Paseno vienas, o mirė lovoje. Sudegino jį žmonės gerieji. Išbarstė pelenus po gimtosios žemelės dirvonus. Pamaitino sanitarus sliokus. Ir per vieną jų užgimė vėl. Niekada nematė saulės, o akiratis jo buvo neplatus. Mėgo žaisti su kitu savo galu. Tuo, kur beakis buvo. Ir linksminosi taip sliukas nevienišas, ir virškino gimtosios žemelės dirvonus. Ir neverkė niekada.

— — — — —

Liečiu šaltą stiklą. Už jo tamsa, bet aš vis tiek matyčiau tik savo atspindį. Visada. Kvaila būtų dabar šaukti. Be to, neturėčiau ką. Ką? Liečiu stiklą veidu. Turbūt negalėčiau parašyti atsisveikinimo laiško. Net sau. Nėra su kuo atsisveikinti. Tyliai vaikštau lubomis. Čia nenusėda dulkės. O aš ne dulkė. Aš net su savimi atsisveikinti negaliu. Bet galiu užsimerkti. Tai dar galiu. Ir vaikščioti lubomis aukštyn kojom. O. Kai žiūrėjau vakar pro langą, ten kažkas buvo. Kai krito sniegas snaigėm, balti žaibai braižė vaizdo pusiaują baltom linijom. Per gerklę vaikšto skruzdės. Kanda ir myža, myža ir kanda. Liūdnumo ar kas ieško pamiršę savo neliūdesį netikrą. Maža maža linija skiria tai, kas yra ne tik tikra, nuo kažko kito. Klideshow ima viršų, kol pats imi žaisti galvojimą. Po žaidimo vėl einu miegot atsimerkęs. Ir vėl taip. Pat. Nebūna kvailių arbatų. Arba arba tos būna rudai neskaidrios arba arba tos būna ne visai. Tokios. Kai mirkomas gabalas obuolio ima rėkti dėl karščio, joje prisimenu vakar sniegą. Nusideginu liežuvį visai kaip ne arbata.

— — — — —

P A P I E T A V A U

valgau silkę. tokią su kažkuo ir dar kažkuo. turiu šakutę. visiškai neaštri, bet akį išdurtų. knibinėju po lekštę. o. tokia daina yra ljeva: čiuzičiužičiužinėjam ropiropiropinėjam (****) (atsiprašau) ir t.t. tarp žolių žalių (žalių žolių) sako viskas turi prasmę/paskirtį/tikslą. koks šitos silkės gyvenimo tikslas. kodėl ji leidosi supjaustoma ir iščirškinama skystyje. dėl manęs? taip! kažkodėl nelinksma. negražiai ta silkė atrodo. tokia gabaluota ir parudusi. čia tau ne jūra. nejūra. oi. taigi galgi čia

arnoldas kubilius

silkės laidotuvės! ai. visai gražios. lėtos ir iškilmin gos. įdomu jei papasakočia
kam nors apie šitas laidotuves ar pasidarytų blogiau. taip. einu virtuvėn varškės
baisiai ją kar tais mėgstu ir baisiai ji man kar tais (kar kar sako varna) atsibosta
insipilu dar in rėškučias vandens pakeliui. ateinu kambarin (čia ir laidoju tą silkę)
pusė vandens išbėgę. pilu likusį į lėkštę. kartu ir varškę. išmaišau šakute neaštria
neaštriai viską. tai silkės ir karvės susilieėjimas (ne kraujomaiša - būtų siaubinga i
turbūt net silkės skruostai iš gėdos nuraustų). ir miritis tapo pradžia.. karvė gimdo
pieną, pienas gimdo varškę. ši paleistuvaujasi po to. bent jau skiria save kam nors
papietavau.

3

mergaitė gimė neseniai
ir iš mamos.
maža maža.
tai buvo tos savaitės
trečia diena
trys valandos popiet.
kai buvo jai treji,
gimtadienis padovanojo
pirmuosius tris sapnus.
viena apie lietų,
kokio nebūna,
kitus du apie nieką.
praėjus trim dienom
po to
ji pirmąkart pamatė
saules, jos buvo trys geltonos
trisieniame danguj.
maža ranka mergaitė beldė
į langus tris nematomus
viršuj.
beldimo niekas neišgirdo.
na ir tegu,-pamanė ji-
aš tai jau sapnavau.
seniai.
užmigo.
po trijų naktų
pabudo ji viena.
po to
nelijo, tris metus,
bet ji vis tiek užmigusi nebūtų.

arnoldas kubilius

J E I G U G E R I A U

seniai ir arba ne gyveno vienas toks žmogutis
 nedidelis kuprotas kupra jo buvo nelabai
 svajodavo naktim kaip kada nors
 (turbūt kad niekada)
 galėtų susitikti mergaitę
 kvėpėtų ji medum norėjo niekad nepamiršti jos
 norėjo niekad nesapnuoti jos norėjo pagyvent dėl jos
 drąsus kuprys sapnuodavo kaip kada nors
 (turbūt kad niekada)
 pasiguldytų ją šešėliuose rasų ir gertų piena jie surūgusi
 kad ir uždustų jos plaukuos vis tiek geriau nebūtų
 o jei negertų pieno burokų sultiniu vaišintų
 be grietinės be majonezo nereikia buitiškų detalių
 tik vat geriau ji būtų nenauja iš karto be sparnų
 juk jis sapnuodavo kad tokios kaip tik
 skraidyt išmokyti pabando
 (turbūt kad niekada)
 kai sykį tam mažam kuprotam
 paskaudo dantį ar tik šiaip
 apkvaitęs jis nuo rūgpienio pabuvo
 jau taikėsi skraidyt išmokt
 užs'lipa ant pilies aukštos ir ne naujos
 apie tokias tik pasakos parašo
 pro šalį apačioj kulniavo
 mergaitė plyšusia burna
 ji valgyti nevalgė ir juoktis nemokėjo
 suplyšo jai visai netyčia
 gal rūgpienio padaugino kada
 ir tiek kaip pasakoj
 tai šoko kuprius iš aukštai
 aukštai aukštai rankas iškėlęs
 ar peteliškes gaudė ar šiaip pasmirt norėjo
 nieks nebežino ir šiaip tik pasakos parašo
 suplyštaburnė užsižvelgė dangun
 o po netrukus jos burnoj
 kupriukas tarp dantų ropojo
 abu galvojo kaip gerai kad plyšta burnos kartais
 ir susigauna kupriai jOse
 išsispjovė mažas kuprotas iš mergiotės rYklės
 ir sako TU DABAR MANO
 NORS IR NESIRIMUOJA
 sutiko plyštaburnė nes ji kalbėti

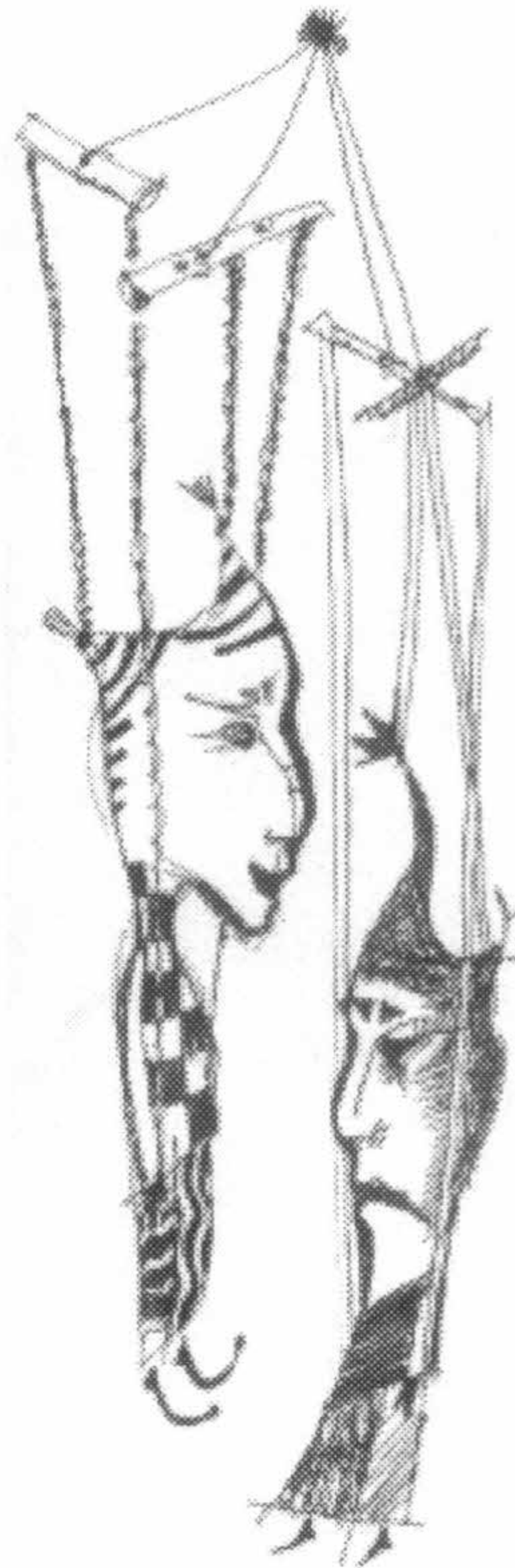

šarūnas baleišis

Važiuoja mašina
 ratu
 jos ratai keturkampiai
 sukas
 man galva,
 kai
 sedi Algis girtas prie manęs
 ir aš
 jau bėgiu ketvirtu
 reikia man važiuot
 keliu,
 bet kuriuo-
 I don't know
 kam?
 Stabdis reikalingas...
 Stulpas?!

 I R C
 Šviečia rentgenas man
 i akis
 ir atspindys,
 atšokęs nuo mėnulio
 pro chatos langą
 lūžo
 kompas:
 "Disconnected"

 Juoda skylė
 vel paslėpė mane
 ir
 materiali erdvė...
 -jos jau nėra.

akvilė rimantaitė

Savo veide
pastebiu
savo istoriją

Mažą ir trumpą
bet savą

Savo akyse
skaitau
savo mintis

Keistas ir painias
bet savas

Savo lūpose
randu
savo žodžius

Bijomus išstart
bet savus.

Berniūkščiai,
kurie mane erzindavot,
jūs užaugot,
berniūkščiai, berniūkščiai,
bet tebeerzinat mane sapnuose.

Net ir tie,
kuriuos sutikau jau užaugusius,
sapnuose pavirstat berniūkščiais,
šviesiais baltapūkais,
ir erzinat mane,
erzinat, erzinat.

Ir kai pabundu
tokį baisiai nuobodų rytą,
aš jūsų nebepažįstu,
nes ieškau berniūkščių,
berniūkščių, kad mane erzintų.

Užsimerk,
kol neprivertė
užsimerkti kiti

Kol tavo norai –
dār tavo
ir tavo gyvenimas –
tavo

Užsimerk
kol dar nepastebėjai
savo kraujuojančių pirštų
ir pūliuojančios širdies

Akių tau nebereikia
Užsimerk
Kol jų neišdūrė

Šiandien vėl
palydžiu tave kaip saulę
vakare vakare

Prisiglaudžiu prie medžio
ir klausausi
pasakos pasakos

Iš už horizonto
turėtų pakilti
mėnulis mėnulis

Ir juokiasi vaikas
pievose
vienišas vienišas

Norėti tavęs
man reiškia daugiau
negu rytą vėlyvą
pakilti iš miego

Į blizgančią rasą
veidą nubraukti
pakelti nuo žemės
miegantį vabalą

Ir skristi.
Pajusti kaip vėjas šiurena
Už didelio ežero
šunys atgyja.

akvilė rimantaitė

Ir verkti.
Raudoti kaip niekad gyvenime
Dėl kvailo šunėko
Per potvynį žuvusio.

Žvaigždėm pažymėtas
nuo pat gimimo
kaip dangus
kaip obuolmušio žirgo kakta

Neviltimi teisini
savo žingsnius
tarp namų ir miesto
tarp miesto ir kaimo

Užsidengęs akis
šilkine skara
suplėšai ją į daugybę
į tūkstančius skudurėlių

Kiekvienu iš jų
pariši daigus
užaugusius pernakt
ant tavo stogo

Raudonais dažais
užpieši žvaigždę
ir pasiruoši būti
būti kaip niekad.

Pailsęs... pailsęs...
Po lapu... po lapu...
Skrisk paukščiais... skrisk paukščiais...
Namo.

ŽAISK

ieva šaučiūnaitė

M I N I A

Aš gyvenu būryje, ne, minioje. Esu vienās iš mūsų. Aš minkštos masės kūrinys trumpomis kojomis. Mes gyvename stovėdami eilėmis: jei pažvelgsi į šoną – matyti tiesią liniją iki horizonto, pažvelgsi atgal – taip pat nenutrūkstančią liniją. Tai gerai – mūsų daug ir mes stiprūs. Priešą, tokias pat minias minkštų gabalų, mes sutrypiame. Aš stoviu mūsų minios viduryje – taigi man dar neteko matyti sveiką priešą, tik tirštą mėlyną masę po kojomis. Bet man tai ir nerūpi. Aš gyvenu ir tai yra gerai. Jokių klausimų. Buvo vienas čia toks, kuris pradėjo uždavinėti kvailus klausimus. Kai po nakties išaušo rytas, niekas nematė ir niekas nežinojo, kas jam nutiko. Niekas labai ir nesidomėjo. O kam?

Šianakt man nutiko baisus dalykas – aš išgirdau balsą! Tai nebuvo greta mane stovėjusio kaimyno balsas – jis niekada nešneka (kaip ir mes visi). Tai buvo balsas iš mano tuštumos. Aš tikrai labai išsigandau. O jei jį girdėjo ne tik mano ausys, bet ir aplinkinių padarų?! Taigi mane nubaus! Nesvarbu kas. Ir nesvarbu, iš kur aš tai žinau. Aš paprasčiausiai žinau, kad taip bus.

Klausimas, kurį girdėjau praeitą naktį, neduoda man ramybės. Jis nuolat skamba mano ausyse. Aš nebegaliu ramiai kryptuoti su visa minia, ramiai miegoti jos prieglobstyje, aš negaliu gyventi taip, kaip gyvenau anksčiau. Žinojimas kelia kančias. Aš noriu vėl nieko nežinoti!..

Aš nebegaliu žiūrėti į savųjų bukus veidus, kvailas pozas, nebegaliu pakęsti to, kad jie taip gyvena ir nieko nesupranta. Negaliu, negaliu... Aš jiems pasakysiu. Visiems pasakysiu! Taip, tai bus geriausia. Ir nesvarbu, kas man atsitiks, bet aš jiems pasakysiu!

Pro beužsimerkiančius akių vokus matau tolstančią minią. Aš nejaučiu skausmo, nors pražygiavo geras tūkstantis mano gentainių (o gal toks primityvus gyvūnas nejaučia skausmo). Bet aš ramus. Aš padariau tai, ką turėjau padaryti. Nesvarbu, kad aš plačiam šiam lauke visiškai vienas. Aš žinau, kad jau esu pirmas, kuris išdrįso tai pasakyti. Aš žinau, ir mirsi tu žinodamas.

— — — — —

A T R A D I M A S

Gatvė... Veidas... Dar vienas veidas... Ir dar vienas pilkas, tuščias veidas. Visų antakiai suraukti kaktoje. Mintys sukasi apie ryte sutiktą juodą katę. Amžinai klausimas: „kaip ji paveiks viršininko sprendimą?“ Raukšlės susitelkusios virš kaktoje. Užgesusios akys vis praplaukia paviršiumi. Jos nieko nemato. Nenutrūkstantį murmesį nuolat papildo šalia einančiam sakomi žodžiai. Jų niekas net jų autorius, nesiklauso... Ir dar vienas veidas. Dar viena pigiai pirкта prilipinam šypsena. Juokas, kiksintis iš apsukraus draugo išnuomoto aparato. Pagaliau vienam veidui sakau: „naudingas daikčiukas. Kiek pinigų sutaupėi?“ Veidui klausimas aiškiai nepatiko: susiraukė ir kažką šnipštelėjo. Susivokęs pažvelgė į aplinkinius. Tačiau niekas nebuvo net žvilgterėjęs: per daug jiems buvo svarbios mintys apie katę. Lengviau atsikvėpęs įsimaišė į minią. O man pikta. Dar pikčiau nei anksčiau. Aš nieko negaliu padaryti!.. Kodėl jie nieko nemato?! Kada aš juos matysiu kitokius?

Staiga – akys! Kokios gilios akys! Jos nieko nematydamos čia, žvelgė į sava

ieva šaučiūnaitė

gelmės... Kur jos! Kur tas žmogus?! Atsisukęs matau jo tolstančią nugarą. Tai tikrai buvo jo akys: galva nulinkusi, sunkūs jo žingsniai, atsiliepdami pulsuojančiais tvinkčiojimais mano smilkiniuose, nustelbė gatvės šurmulį. Nugara lėtai siūbavo tolyn...

Pasivyti! Greičiau jį pasivyti!.. Praleiskite mane! Nesimaišykite! Užmušiu!.. Blykst... Kas ten blykstelėjo?.. Kirvis?! Negali būti! Kam jam kirvis?.. O, Dieve... Greičiau, greičiau jį pasivyti. Sustabdyti! Kur jis dingo?.. Argi taip galima? Argi tai išeitis? Kodėl jis taip? O kaip gi aš? Kas man atsakys?..

Stok!!! Ką tu sau manai?

Suskystėjai?! „Kas man atsakys“ – negi esi svarbiausias? Silpnavalis egoistas... „Argi taip galima?“ – jam jau viskas galima. Kiek pats inkštei, kad jų taisyklės tik tokiems kaip jie, o dabar tik tiek ir tegali: „argi taip galima...“! Silpnai, silpnai... Tu negali, o jis gali! Cha, nusprok dabar iš pavydo, kad jis tapo herojumi, kad jis yra pirmas! Niršk, niršk!...

Iš kur tas pyktis? Jis baigėsi ne ten, kur prasidėjo. Pykai ant žmonių. Pykai ant savęs, kad negali kartu su jais nemąstydamas žingsniuoti. Pykai, kad silpnavališkai to geidei. Pykai, kad negali jų pakeisti. Pykai, nes jų gyvenime daugiau laimės nei tavam. O dabar pyktis baigėsi išsiveržęs ten, kur turėjo būti laimė: tu pagaliau pamatei tą, kuris buvo toks kaip tu. Argi neturėtum džiaugtis?

Ne, nėra ko džiūgauti. Gal kažkada jis ir buvo toks kaip aš, bet aš nenoriu tapti juo. Tai ne ta išeitis, kurios aš ieškojau. Tai net nėra išeitis. Gal iš viso jos niekur nėra. Vienintelis kelias: trintis minioje neturint tikslų...

bet juk tai taip pat nėra mano išeitis. Jau kiek kartų bandžiau. Aš negaliu su jais susiliesti. Gal man tik taip atrodo? Gal aš iš tiesų buvau vienas iš minios, niekuo nesiskiriantis nuo kitų? Aš juo nenoriu būti! Nenoriu taip manyti! Prakeikta tegul būna ši diena, kai man į galvą atėjo ši mintis! Aš jiems įrodysiu, kad nesu vienas iš jų! Kas iš jų išdrįstų tai padaryti?! Menkystos! Cha! Pamatysit. Greičiau. Kur rasti virvę? Na štai! Tvirta, išlaikys... Tai ką?! Žiūrėkit, aš jau lipu. Palauk! Kas žiūri! Niekas! Tu pagalvok, argi kas supras? Jie gi „menkystos“! Argi jiems suvokti tokias aukštas mintis? Tik pagalvok. Ar jau ir galvoti nebemoki?

Aš nieko nebemoku... Aš nieko nebežinau... Viena tik žinau: aš jų nekenčiu. Nekenčiu ir savęs...

Netoli jau iki kirvio...

augustė krivkaitė

Tu ne motina man ir ne tėvas –
Pilkas šešėlis, ir tiek.

Ir ne vienas mūsų dievas:
Mudu turim jų kažinkiek,
Bet nereikia mudviejų niekam
Kaip nereikia Dievui žmogaus
Ir ant žemės mes pasiliekam
Svetimi, neverti dangus.
Tik klausy, kodėl mes abu, –
Nežinau, nors turėčiau žinoti,
Gal todėl, kad dabar tau kalbu
Ir nebėgsiu kito ieškoti.

— — — — —
Nebijau piktųjų jūs dalgių
Ir nelaižysiu savo priešams kojų.
Neliksiu nuolanki, kai prisišaukę,
Jūs bjaurėdamies jį kaposit.

Aš myliu žmones, saulę,
Myliu tuos, kuriems dar ne visvien,
Kad paukštis randa savo kelią.
Nemyliu tų, kur griauna, kur naikina
Tai, ką sutvėrė žmonės ir gamta.

Neleiskim visko ryti laikui,
Nesusitepkim kruvinąja jo puota,
Idant nereiktų, bėgant amžiams, vaikui
Žengt pirmą žingsnį mirusia žeme.

vytis jurkōnis

Šalutinis kelias
eini juo
nes būsi vienas
nesijuok
pagrindinis kelias
skirtas mums visiems
bet tu nori būti
vienas. Originaliems
nesvarbu kad takas
visiškai užžėlęs.
Man svarbu tik viena
jis skirtas išrinktiesiems.

— — — — —
juoda... ir nieko nematai
ten visko daug
bet juoda užstoja
balta... vis tiek tu nematai
ten nieko nėra...

— — — — —
Foršlagai, treliai,
pagražinimai visi,-
kam reikia jų
ar kad suvirpėtų
sentimentalios širdys?
Ar kad maži
vaikučiai džiaugtųsi
išgirde
žaislo tarškesį?

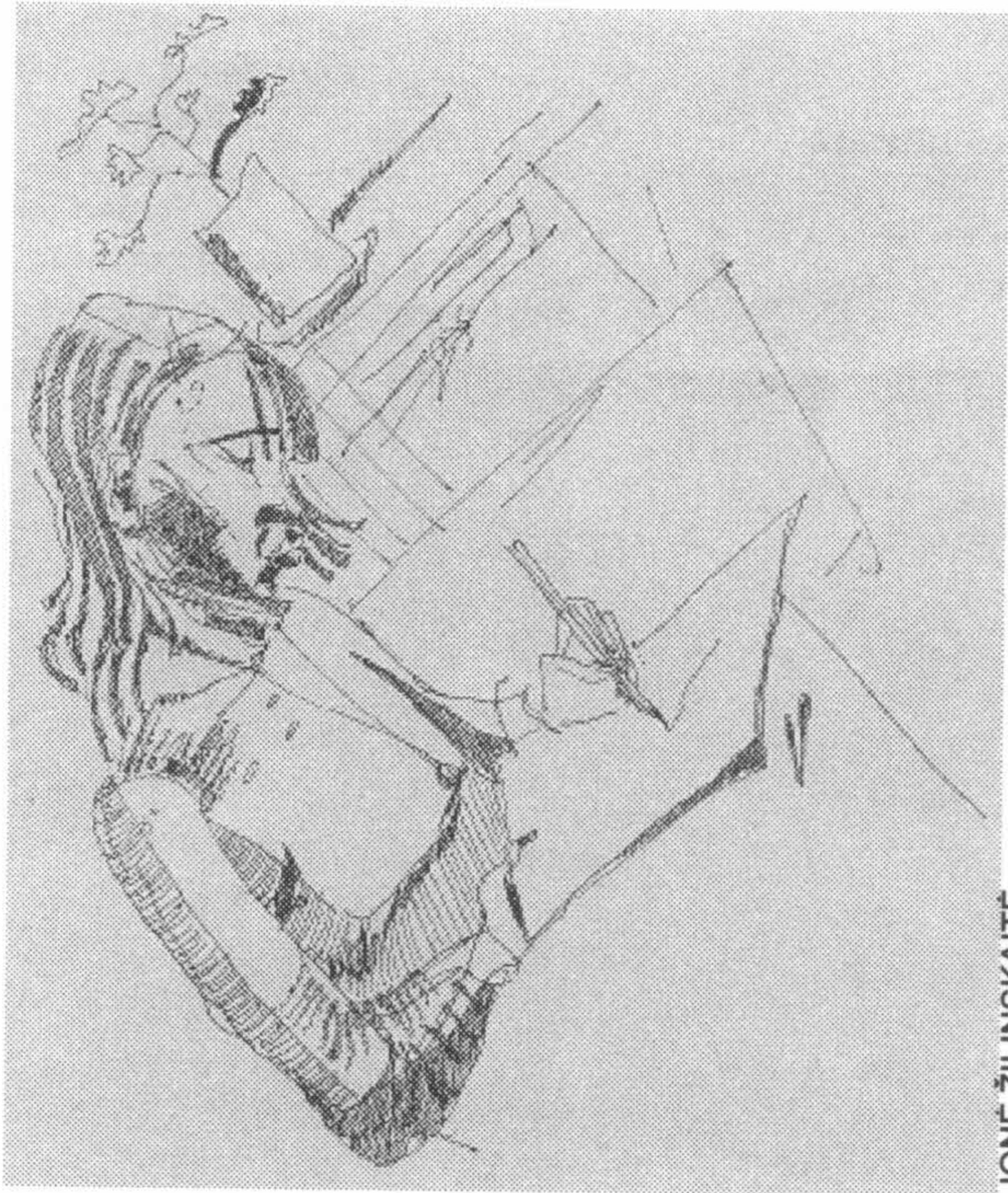
— — — — —
Bėk bėk bėki kuo greičiau
Aš ne toks kokį šiandieną
veidrodyje save mačiau
Sudužo veidrodis
Dingo ir tas šešėlis
kuriuo dešimtmečiais slapsčiaus
Bėk bėk bėki kuo greičiau
Aš ne toks kokį šiandieną
tu matyt norėsi
Bėgu nuo savęs - man gėda
Atmerkęs akis
matau aš miglą
ji tokia pilka pilka
toks skausmas verias
lyg durtų vinis

ir garsas čaižus
lyg brėžiamas stiklas
juk mano akies lęšiukas
yra toks mažiukas
kodėl vinis obuoliukan?
Kodėl aš?

dovilė stadalninkaitė

Jeigu aš būčiau žuvis, tai galėčiau mylėti kitaip nei žmogus, paprastai, lengvai be kančių. Skausmą nuplautų vanduo – tūri, skaidrūs lašai. Mylėčiau žvejus jūros krantus, bangos būtų mano draugai. Bet myliu dabar aš kitaip, nes esu žmogus, esu tik pavasario vėjas, tylus medžių verksmas, esu – aš tikrai gyvenu. Bet realybė mane trikdo, trikdo garsai ir tylą. Mikčioju. Trūksta žodžių, bet minčių ir jausmų apstu. Taip, žuvis tiek minčių neturėtų, bet mintys gal tik trukdo mylėti? Bet vis dėlto aš ŽMOGUS. Galbūt ir gerai.

JONĖ ŽILINSKAITĖ

reveransas don kichotui

PRIKELSIU
AUKSO AMŽIŲ

Aš, gimęs amžiui geležies.
Prikelti stengsiuos nebūties
Tą aukso amžių neregėta,
senovės mituose girdėta.

Esu narsusis Don Kichotas
Geriausias ginklas - ieties kotas!
Ginu damas ir mergeles,-
Tik pabandykit gąsdint jas!

Likimas lėmė pavojus,
Tuoį priešas mano jėgą jus.
Apginsiu riterių aš garbę,
Nepanašės jie jums į varlę!

Prikelsiu aš iš praeities
Devynis riterius šlovės:
Plačiai jie per pasaulį eis,
Visur tik gėrį, taiką skleis.

Atkursiu amžius auksinius,
Žmonėms tatai į gerą bus.
"Mergelės su nekaltybe"
Galės sau vaikščioti gatve.

pranas // vedas

DON KICHOTO
SERENADA
DULSINĖJAI

Jos vardas toks skambus,
Ji - donja Dulsinėja!
Nežemišku grožiu
Mane ji sužavėjo.

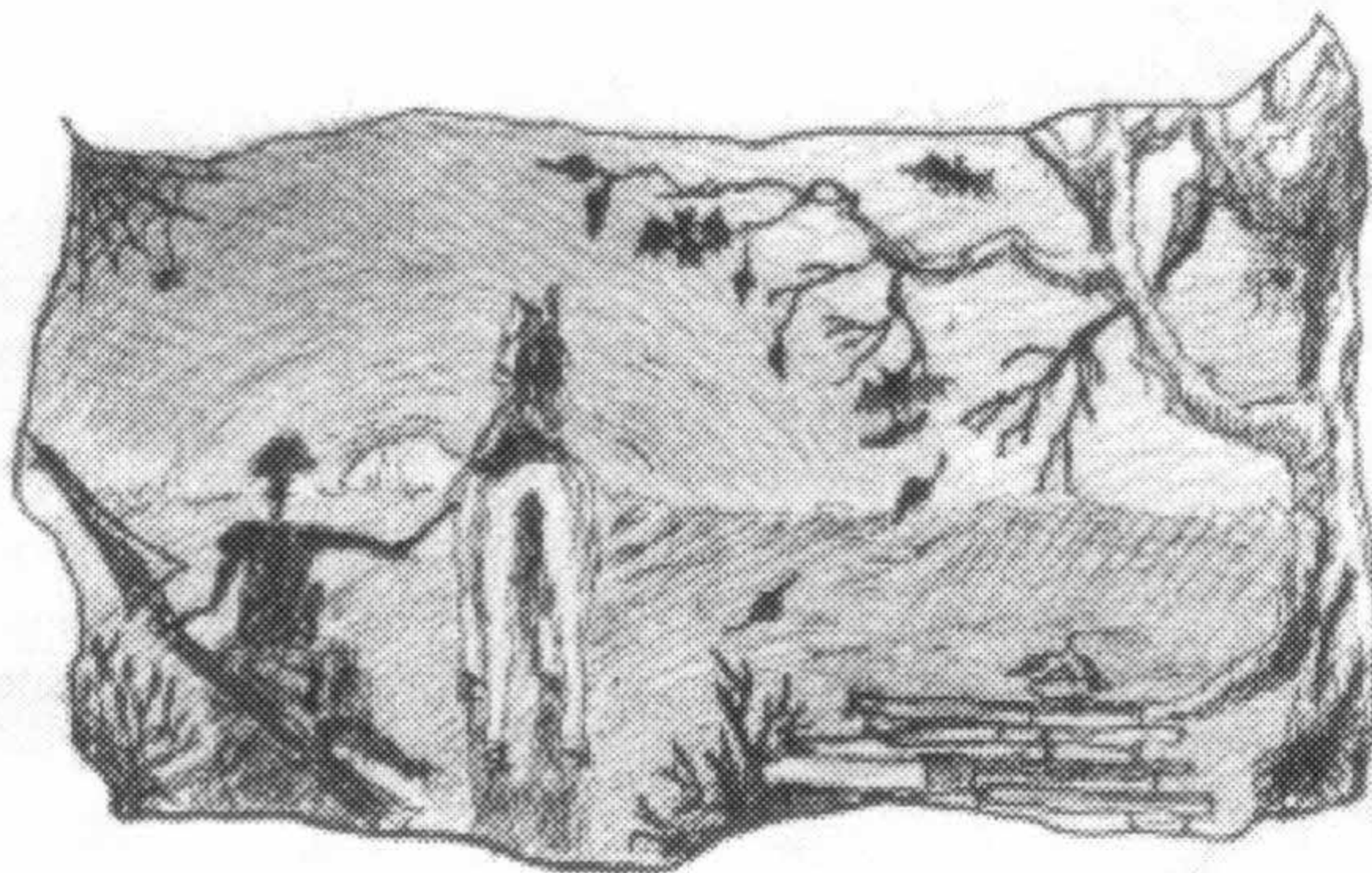
Ji mano karalienė,
Princesė ir valdovė.
Plaukai jos auksu žiba,
Jos skruostai - rausvos rožės.

Jos lūpos lyg koralai,
O akys - dvynos saulės,
Žavėsis ja karaliai
Visam lačiam pasauly.

Jos rankos dramblio kaulo,
Oda kaip baltas sniegas,
Perliniai josios dantys -
Neatsispirs jai niekas.

Jos vardas toks skambus,
Ji - donja Dulsinėja!
Nežemišku grožiu
Visus ji sužavėjo.

gediminas uloza

MONIKA VĖBRAITĖ

reveransas don kichotui

„GYVENTI NEPROTINGA SVAJA,
NEGALVOTI, KAD KAKUR PABAIGA”
(MINTYS PO KEISTUOLIŲ TEATRO
SPEKTAKLIO „LIŪDNOJO VAIZDO RITERIS

Spektaklis prasideda kalėjimo scena. Kartu su belaisviais – „Don Kichoto” aktorius (savo garsų kūrinių M. de Servantesas parašė kalėjime). M. de Servantesas kaip kaltinamajam leidžiama tarti paskutinįjį žodį. Tuomet jis pradeda savo pasakymą apie narsųjį riterį Don Kichotą. Visi kaliniai staiga nusimeta savo juodus drabužius ir tampa pasakojimo veikėjais. Tai puikus režisieriaus (A. Giniočio) sumanymas, keičiant veiksmo vietą, rūbus, tas pats aktorius gali atlikti kelis vaidmenis. Žiūrovui įdomu stebėti ir aktorių greitą persikūnijimą.

Don Kichotą vaidinęs aktorius (Kaniava) atitiko tradicinį Don Kichoto įvaizdį – tarsi būtų tiesiai iš knygos nužengęs. Ištikimasis ginklanešys Sančas Panča, paklaustas, kodėl eina kartu su Don Kichotu, nežinodamas, ką atsakyti, ima dainuoti: „Man tinka, man jis labai patinka”. Šiuose žodžiuose ir atsiskleidžia visa prasme – švelniausius ir gražiausius jausmus, savo širdies balsą pagrindiniai spektaklio veikėjais dažnai išreikšdavo dainomis. „Išdrįsti, ko drąsuoliai nedrįs, įveikti neįveikiamą priešą, kovoti nesibaigiančią kovą, pasiekti nepasiekiamą žvaigždę, gyventi neprotiną svają”... – turbūt nė sakyti nereikia, kad taip dainavo Don Kichotas, šiais žodžiais išsakydamas pačius tauriausius, tačiau sunkiai įgyvendinamus tikslus, kurių pasiekė. Don Kichotas norėjo padaryti pasaulį geresnį, deja, daugelis, žmonių todėl laikė bepročiu, o Sančas taikliai pavadino Liūdnojo Vaizdo riteriu.

Smuklės mergina Aldonsa, kurią Don Kichotas pasirinko savo širdies dama, pradžių irgi vadino jį kvailiu. Tačiau greitai Aldonsa patikėjo to keisto riterio idealams. Ji sugebėjo atleisti priešams, sutvarstė jų žaizdas, nes pamatė pasaulį Don Kichoto akimis. Tarytum serenados skambėjo Don Kichoto meilės dainos Aldonsai – švelniai vadinamai Dulsinėjai. Spektaklio pabaigoje mirus Don Kichotui Aldonsa pasakė Sančui: „Aš nesu Aldonsa. Mano vardas – Dulsinėja”, tuo įrodydama, kad Don Kichoto idėjos liko gyvos.

Spektaklis – spalvinga ir patraukli režisieriaus interpretacija. Pati scena priminė Renesanso laikų teatro tradicijas. Lyg būtų suręsta klajojančios aktorių trupės pakla, kur aktoriams palikta galimybė improvizuoti. Labai vykusi scena bažnyčioje. Vairiai sur dominavo juoda spalva, tik retkarčiais pasirodydavo violetinė Don Kichoto dukterės rėčios kepuraitė, balta nosinaitė. Scenos gilumoje sėdintys aktoriai tarsi vaizdavosi „Paskutinės vakarienės” paveikslą. Šonuose sustingusios povyzos – tipiškos ispanų šventųjų su pakeltomis į dangų akimis skulptūros. Įsiminė ir Don Kichoto kova su vėjo malūnais. Sukamos kopėčios simbolizavo malūno sparnus, ant kurių stovėjo Don Kichotas. Jis neatrodė nugalėtas, tartum tik suposi ant malūno sparnų. Susitikimo su Veidrodžių riteriu metu scenoje atsirado blykčiojantys veidrodžiai, lyg atspindintys tikrovę. Realybė apakino Don Kichotą, o gal veidrodyje jis išvydo save nugalėtoju? Šukių atspindžiuose buvo kreipiamasi ir į žiūrovus: ar įstengs jie pažvelgti tikrovę į akis? Žinoma, buvo ir šiokių tokių trūkumų: laiku neįjungiami mikrofonai, nelabai geras apšvietimas, bet viską kompensavo ispaniška muzika, šokiai ir, žinoma, puikiai vaidinantys aktoriai.

dovilė garlaitė

gabija traškaitė

PILKA

Lietus, pilkas rudens lietus... ir vėjas... nusinešė svajones ir spalvas. Pasiliko tik pilkos mintys... Pilkos nuotraukos, paveikslai, daiktai ir atsiminimai. Akys, rankos, širdys – purvina ir pilka. O juk taip neseniai žydrose akyse degė liepsnelė, o širdis slėpėsi žydroje suknelėje. Liko tik rankos... Šlapios ir purvinos, nors visai neseniai jas bučiavo Baltojo žirgo riteris.

Žirgas pilkas, riterio nebėra... Tas prakeiktas vėjas... Nusinešė viską...

— — — — —

Sukosi sukosi snaigės, vėjo pučiamos ir švelniai leidosi žemyn. Žibinto šviesa apšvietė du siluetus, besislepiančius po skėčiu. Jie stovėjo susikibę rankomis, o mažos snaugės šoko aplink Juos meilės šokį. Kartais jos užkliūdavo už skėčio ar merginos skrybėlės. Švelnus vėjelis papūsdavo ir snaugės vėl šokdavo. Bet, atrodo, linksma būdavo tik toms mažoms snaigutėms, nes ant merginos skruosto sužibėjo ašara. Bet Ji nenorėjo verkėti, nenorėjo parodyti, kad yra silpna, gležna ir labai priklausoma nuo Jo. Jie stovėjo, kalbėjo. Tik staiga apsikabino ir... išsiskyrė. Abu ėjo lėtai lėtai, tarsi svarstydami, ar gerai daro, ar dar galima grįžti atgal, bet... mergina dingo laiptinėje, o vaikinai už posūkio. Liko tik snaigės, kurios lyg nebe taip linksmai sukosi, lyg ir lėčiau leidosi. Gal jos ir nesuprato, kas atsitiko, bet pajuto, kad meilės šokis čia nebetinka.

IEVA SARGAUTYTĖ

kristina apanavičiūtė

Labą diena

aš gyvenu gerai
nors neturėčiau
naktis kai
svaičiojom abu
jos nebėra
ir netikėk kad bus

labą diena

nors nelabą visai
ji atnešė man lietu
nors žiemą šildėmės abu
ir žodžiai privertė virpėti
speigų jau nebėra
ir netikėk kad bus
dar viena šalta žiema

Labą diena

šaukiu tau vėl
atsimeni arbata
žemuogių su citrina
ir valsą šokančius lapus
jų nebėra
ir netikėk kad bus
dar kartą mėlynas dangus

ate

V Ė L T A P A T I D I E N A

vėl ta pati diena
balandžiu trenkėsi į lango stiklą
signalizacijų gūdi daina
per pilką rytą lydi į mokyklą

kur vėlei ta pati diena
kanalizacijos dvoku į veidą vožia
ir džiugios gimnazistų minios
stebuklą manyje užgožia

kartu ir ta pati diena
kuri man netgi atsibodo
rytoj ruduo poryt žiema
o ji vienodai vis atrodo

po šimtmečių vėl ta pati diena
pasaulis juda aplink mirtį
aš noriu kad ateitų jau kita

bet tobulybė juk manęs negirdi

-----
naktis alėjoj
tu neklausk
kiek požemy žmonių ilsėjos
kiek šaukė vakuuminėj nežinioj
aš drebantis lietaus alėjoj

ruduo alėjoj
neprašyk
kad pavaišinciau arbata
jos niekad neragavo jie
nors buvo ji skirta
kvapni
svaiginanti
čiobrelių
šalavijų
liepžiedžių
ruduo alėjoj

vidurnaktis
žimos
delčia alėjoj
toje pačioj
kur daug žmonių kentėjo
keliauk savais keliais
aš išgirdau
dejones
dvokiančioj alėjoj
istorinio sarkazmo vidury
kartuvių ir kankynių
vietoje
delčia numirėlių alėjoj

Jis tyliai tiksi lietumi teisybės
Ir muša pasiklydusį rūke,
Jo amžius siekia niūrią begalybę
Ir veidas plaukioja dangaus ūke.

Vilioja jį uždraustos amžiaus tiesos
Ir balsas silpsta nuo rėkimo vakare,
O rankos, sapnas, žvilgsnis ten tik tiesias,
Paimk ir nusinešk į mirtį ir mane...

kristina apanavičiūtė

M A L D A

Kaise
deive
dviem languotom
ir bereikšmėm
akimis
padovanok sudžiuvusį
vainiko laurų lapą
aš vėl galėsiu
palaimingas
su viltim
užvesti savąjį surūgusios
istorijos pikapą

paimk Mėnulį arba Arklio Galvą
bet duok man mažą laimės kalvą
dėliosiu kūdikystės figūras
ir sužaliavęs lauro lapas ten mane atras

Jums deivė pynė margą juosta,
O šaliką vis mezgė angelai,
Ir Krišna kalnuose per kairį skruostą
Su Mahomedu pliaukšėjo meiliai.

Tiktai pabūgote nakties,
Kuri tarsi diena švytėjo nuostabiai.
Pasakėte - palauksim pilnaties
ir susiprasime kaip nors tyliai.

Man mirguliuoja toliuose knyga,
Kurį atvertusi matau tik vieną-
Amžinąją tiesą. Ji tėra:
Gyvenk lyg paskutiniąją šiandieną.

Kai aš ėjau upe
Ir nendrės svaičiojo po mano kojom,
Paragavau nakties, pasijutau svaja,
Ir buvo nesvarbu, ką man atneš
rytojus.

Kai keliavau naktibaldos keliais,
Man žvaigždės šoko, mojo.
Pasijutau dalele paslapties,
Dangum ir saule plaukė mano norai.

Viskam ateina galas ir pradžia
Nereikalinga kaip kančia.
Aš vėl keliausiu debesim
Ir tirpsiu kaip šešėlis ar mirtis.

JONĖ ŽILINSKAITĖ

kristina apanavičiūtė

Laba diena

aš gyvenu gerai
nors neturėčiau
naktis kai
svaičiojom abu
jos nebėra
ir netikėk kad bus

laba diena

nors nelaba visai
ji atnešė man lietu
nors žiemą šildėmės abu
ir žodžiai privertė virpėti
speigų jau nebėra
ir netikėk kad bus
dar viena šalta žiema

Laba diena

šaukiu tau vėl
atsimeni arbata
žemuogių su citrina
ir valsą šokančius lapus
jų nebėra
ir netikėk kad bus
dar kartą mėlynas dangus

ate

V Ė L T A P A T I D I E N A

vėl ta pati diena
balandžiu trenkėsi į lango stiklą
signalizacijų gūdi daina
per pilką rytą lydi į mokyklą

kur vėlei ta pati diena
kanalizacijos dvoku į veidą vožia
ir džiugios gimnazistų minios
stebuklą manyje užgožia

kartu ir ta pati diena
kuri man netgi atsibodo
rytoj ruduo poryt žiema
o ji vienodai vis atrodo

po šimtmečių vėl ta pati diena
pasaulis juda aplink mirtį
aš noriu kad ateitų jau kita

bet tobulybė juk manęs negirdi

naktis alėjoj
tu neklausk
kiek požemy žmonių ilsėjos
kiek šaukė vakuuminėj nežinioj
aš drebantį lietaus alėjoj

ruduo alėjoj
neprašyk
kad pavaišinėčiau arbata
jos niekad neragavo jie
nors buvo ji skirta
kvapni
svaiginanti
čiobrelių
šalavijų
liepžiedžių
ruduo alėjoj

vidurnaktis
žiemos
delčia alėjoj
toje pačioj
kur daug žmonių kentėjo
keliauk savais keliais
aš išgirdau
dejones
dvokiančioj alėjoj
istorinio sarkazmo vidury
kartuvių ir kankynių
vietoj
delčia numirėlių alėjoj

Jis tyliai tiksi lietumi teisybės
Ir muša pasiklydusį rūke,
Jo amžius siekia niūrią begalybę
Ir veidas plaukioja dangaus ūke.

Vilioja jį uždraustos amžiaus tiesos
Ir balsas silpsta nuo rėkimo vakare,
O rankos, sapnas, žvilgsnis ten tik tiesias,
Paimk ir nusinešk į mirtį ir mane...

justa rimkutė

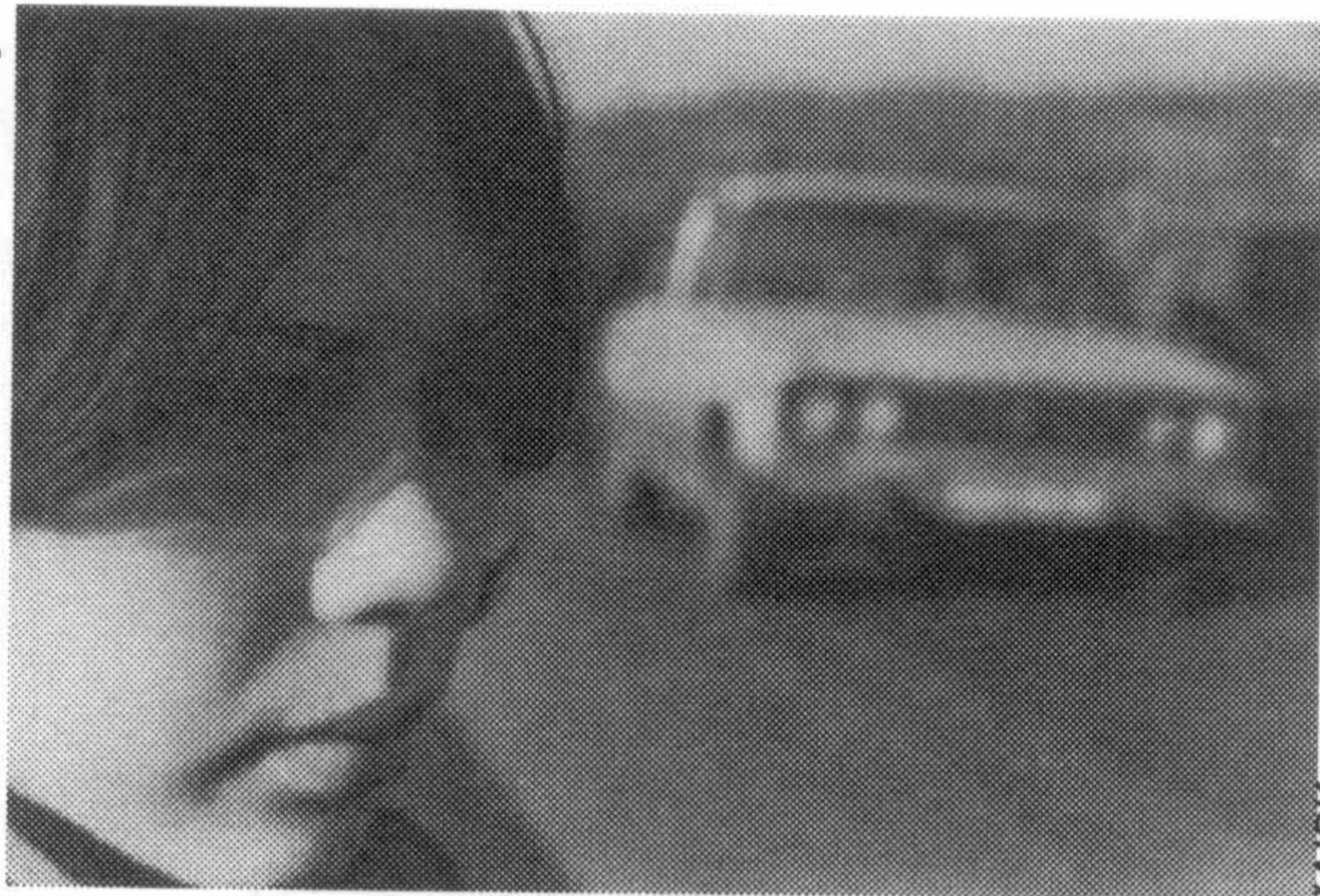
Nudžiūvus gamta tik kvepia svetima baime.
 Sniegas graužia akis,
 Mat jis baltas – idealus.
 Jos akys irgi graužia – perkreiptos
 Nelaimingos Dievo akys verkia.
 Ašaros geležinės varva gerklėn,
 Stingsta.
 Ir žudo taip pat
 Kaip svaigina anos –
 Laimės plieninės ašaros.

Žengiu tarp kapų, gėlėmis klotų,
 Kaip vampyras. Noriu suleisti dantis į žemę,
 Pritvinkusią mirusių tvaiko.
 Taip ir gyvenu – tarp dievų ir tarp mirusių,
 Uždegdama kiekvieną nedegančią jų žvakę,
 Pamišdama skubėjimą laiko.
 Skaitau – mirė ir prieš tai gimė,
 Tarpe, kažkur čia, gyveno.
 Patinka man kapų margybė
 Didybė krentančio į prarają laiko.
 Negyvos gėlės – negyviems,
 Sulūžę kryžiai – irgi jiems.
 Žvakių liepsna... – vis dėlto,
 O kas gyviems, ne mirusiems? kas?
 Neįmanoma mylim labiau?
 Labiau nei gyvus, be perstojo gerbiančius tuos, kurių nėra.
 Dažnai norisi mirti – tada mylės.
 Būtinai mylės.

Žila žolė, pučiama vėjo.
 Kas pasakys,
 Iš kur tas vėjas?
 Iš kur ta žolė
 Kaip plaukai, kvepiantys
 Obuolių pyragu?

***

Žolė – ji vis žila.
 Eik iš čia.
 Negrįžk.
 Nenorėk.
 Neturėsi.
 Vis tiek...

justas gavėnas

Smalsumas kaip medis – išsaknijęs giliai.
Kai nėra žinių, kurios teikia drėgmės,
Augalas pats nebeaugs taip vešliai,
Nebent kas suteiktų jam pažinio viltis.

Tuomet sausa ir nyki vaizduotės dirva
Pajustu, kaip ta gaivalinga jėga
Subrandintų nežinomo augalo sėklą,
Sužerėtų užaugus, atneštų didelį derlių.

Daug kas medžiui bandyta daryti:
Samokslu ašmenimis kamieną tašyti,
Šviesą piktais kėslais užtemdyt bandyta,
Tuo tik stiprybė užgrūdinta, atidangstyta.

Blanki nežinia – tai tundra,
Įveikta baimė – sėkmė,
Subrandinta svaja – tai pagunda,
Suvešėjus žinia – šis tas daugiau nei prasmė.

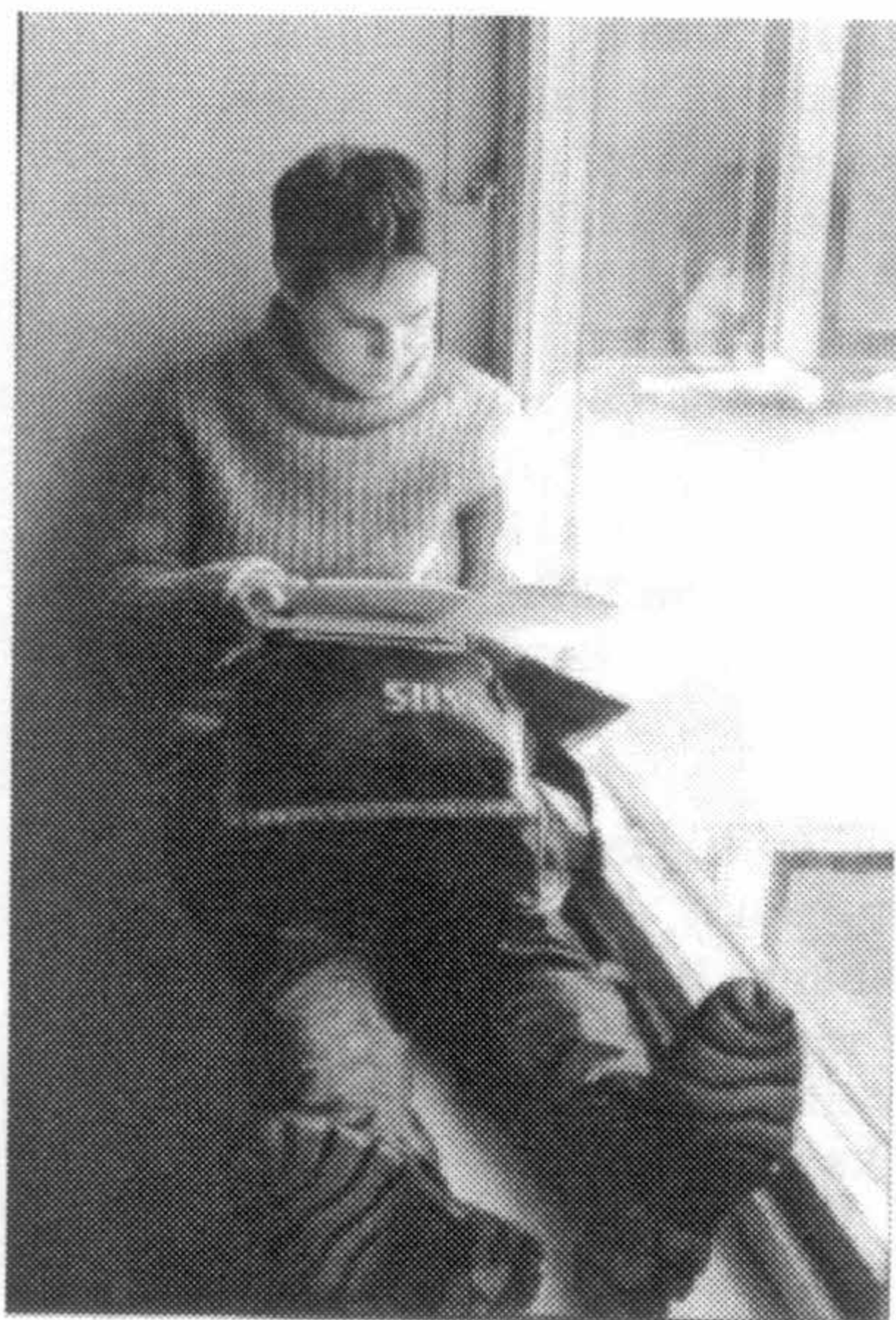
— — — — —
Ž M O G U S

Visa, kas gyva, nori prabilti,
Papasakot, kas ant širdies.
Kartais žmonės tokie neprotingi,
Jie tyli, nors gali kalbėt.

Prašnekt neišdrįsta akmuo,
Jis bijo, kad nieks nesupras.
Ko kenčia sušalęs piemuo –
Gal kada nors jis meilę atras?!

Žmonės įskaudino medį,
Nukirtę jo brolių perniek.
Medžiai nutilo, pradėjo gedėt,
Sutarė nebešnibždėt.
Pašautas paukštelis apkurto,
Ramybė sukaustė sparnus,
Jis nebegirdi to triukšmo,
Kai šaukia įsiutęs žmogus.

Nieks neatskleis jau pasauliui tiesos,
Nebeišrėš tiesiausios kalbos
Ir neparodys, koks tas mogus
Piktas, neapdairus ir baisus.

Ieva Kudinskaitė

Kai baltos snaigės sūkuriais
į žemę krito, dar neliūdėjau aš
nei vakarais, nei iš viso
aš nežinojau, kad akimirka
sujungtos šokio rankos prirakins
ir širdį...

Tad kai nusisiautė senoji žemė
Tą baltą rūbą, laukiau aš.
Aš laukiau... Ir liūdėjau.
Ir tikėjau, kad sulauksiu
dar tokio laiko, kai prisilietimas
gražins stebuklą...

Kai obelys sode prie namo
pažiro sidabru, dar laukiau aš
ir krūpčiojau nuo keisto žvilgesio
tavų akių, ir vis svajojau
apie tai, kad kada nors
nuskinsiu žvaigždę...

Paskui, kai gatvėje užsižiebė
kaštonų žvakės, aš maniau,
kad mintys udegti laužą gali,
bet dar iki šiol nesupratau,
kad tai tik pasaka, kurią laikiau
savu tikslu...

O kai lietus už lango
tyliai verkė, aš klūpodama
verkiau kartu ir vis dar laukiau
saulės, ir guodžiaus mėnuliui,
kad vargšė kažkodėl akla
mano meilė

Ir kai laukai vėl apsiklojo
baltu pūku, sustingo ašara,
ir amžinu laukimas virto,
nes neužsvito saulė, ir viltis
ir meilė mirė. Ir nebebus tavęs.
Ir liks naktis.

VEIDRODIS

O tu keista...

Man pasisveikindama duodi kairę ranka
Išdykėliškai mirkteli žydrom akim...
Ir aš lyg užburta: man to pakanka –
Imu naiviai pasitikėt tavim.

O tu gyva...

Tau akyse rusena kažkokia keista ugnis,
Ir tavo žvilgsnis klaidžioja manoj širdy...
Jo padarytos žaizdos niekada nebeužgis,
Nes pulsą tavo sielos aš jaučiu savy.

O tu švelni...

Ir tarsi žaidžia lūpose tau paslaptinga šypsena
Lyg būtum laukus ko labai ilgai...
Kalbi tu su manim keistai – be garso,
Nors aš matau, kad man kažką sakai.

Tu supranti...

Matai ir užjauti, ir myli...
O gal ko nors net nekenti,
Kai supranti, kad kitos širdys tyli,
Bet tiktai tyliai pravirksti.

Tik tu toli...

Melsvuose toliuose matau tave aš stovint vien
Ir mano mintys, beieškodamos tavęs, paklys...
Ir mano rankos, į tave ištiestos, atsirems į sieną
Nes tu – tik veidrodyje mano atspindys

— — — — —

— — — — —

Ieva Kudinskaitė

NAUJŪJŪ METŪ

NAKTIS

Štai viskas prasidėjo ir pasibaigė...

Trumpa akimirka tarp praeities ir ateities.

Ir jeigu laiko tėkmei nepasidavei,
Gyvendamas tu nepajusi net mirties.

Tai buvo vos teįjuntama sekundė,

Kai sutiksėjo laikrodio satiga.

Tai tavo širdyje kažkas prabunda...

O gal numiršta, nežinia.

O laikas vėl tekės sena vaga

Per amžių amžius. Bet kažko jau nebėra...

Pražuvo tik mintis. Juk kyla vėl audra.

ZAISK

linas misevičius

R I K S M A S

Naktis. Tylu. Kaip keista, juk didmiesčiuose ji tokia reta viešnia. O gal dienos šurmilio taip tik atrodo? Silpni vėjo gūšiai šiurena jaunų medžių lapus. Tačiau ramybės nedrumsčia.

Staiga betonines džiungles perskrodžia šaižus riksmas. Jis trunka vos akimirksniu, tačiau spėja sujaukti visą nakties harmoniją. Rodos, net medžiai sustingo. Iš kur jis atskriejo?.. Iš kurios pusės? Kas žino?.. Lyg koks svetimkūnis šmėstelėjo sekunoms kitai. Atliko savo juodą darbą ir nėrė į tamsą. O kas gali jį kaltinti? Gal tai ne šis riksmas, o pagalbos šauksmas, kuris taip ir nebus išgirstas bekrasťėj nakties karalystėj. Kas žino?..

— — — — —

D E B E S Y S

Rodos, jie vieninteliai niekur neskuba, tik lėtai slenka jiems vieninteliu težinomais keliais. Debesys – dangaus valdovai. Ne saulė ar mėnulis, o iš pirmo žvilgsnio šviesūs, minkšti ir purūs debesys valdo žydruosius tolius. Tačiau jie atrodo minkštučiai. Iš tiesų jie visagaliai. Nepatiks kas nors, ims ir užgoš saulę. Užgoš saulę, užgoš ir gyvybę. O jei naktis... Sumanys ir paslėps po savo skrais. Šiaurinę žvaigždę – vienintelę vienišo klajūno kelrodę. Kas parodys laisvo keliauninko širdžiai, kur jo tikslas? Kas nuves jo sielą prie taip trokštamų vartų? Kas?..

deimanta keršytė

Ž O L Ė

Atsibudusi vieną rytą ji pamatė, koks nuostabus pasaulis. Šviežia žaluma, švelni saulė, gaivus lietus glamonėjo jos paviršių. Bet po kiek laiko viskas pasikeitė. Saulė, ta visų numylėta saulė, negailestingai džiovino jos kūną, suskeldėjusi žemė negalėjo duoti nė lašelio vandens. Vėjas ir lietus, nepaisydami prašymų ir maldavimų, nė nešmėkštelėjo giedrame danguje. Tyla spengė ausyse. Pamažu, lyg užsibuvusi visą amžinybę, pagaliau išėjo kančia. O gal taip tik pasirodė? Nukankinta, prisispaudusi prie žemės, ji pajuto lietaus lašus ant išdžiuvusios odos. Vanduo! Pagaliau ji vėl atgijo, išsitiesė. Bet lietus nė nemanė liautis. Persunkta vandens, parblokšta šalto vėjo, tesimelsdama nepasiekiamai saulei, ji pajuto, kad skęsta juodoje klampynėje. Nugalėta atsidavė žemei. Pamažu jos neliko nė pėdsako. Atėjo ilga žiema.

ARNOLDAS KUBILIUS

gabrielė mockutė

S Ė K L I U K Ė

Kaip čia jai nyku... Po truputį, bet ryžtingai rusenanti gyvybė, blaškoma smėliu persisunkusio vėjo, ieško sau saugios ir ramios vietelės šaknims įtvirtinti. Sėkliukai jaučia, kad nenumaldomai artinasi gyvosios gamtos renesansas – pavasaris. Pagaliau! Pagaliau ši mažylė, iškentusi tviskančio balto siaubo pasmerktą žiemą, gali lengviau atsipūsti. Vėjas ją iškelia aukštai aukštai ir mažajai labai gera kartu su juo skristi. Ak, tas šelmis skrajūnas! Nuleidžia sėkliukę būtent ten, kur jai reikia – į mielą, šiltą ir drėgną žemę. Joje atsiskleidžia visas sėklos vidus. Iš jos išauga nuostabi gėlė spygliuota, aukštoka, su puikiu rausvu žiedu drugeliui vilioti. Ji auga tarp kitų spygliuotų gėlių, bet iš visų aplinkinių išsiskiria, nes yra kitokia. Tuo patraukia vieno žmogaus akį. Šis ima artintis. Ant rankų užsitempia storas gumines pirštines. Gėlė apsidžiaugia, kad savo grožiu galės dalintis su žmogumi. Iš susijaudinimo virpa kiekviena jos ląstelė. Bet kodėl jos neskausmingai nenukerpa, o rauna su visomis šaknimis? Kaip skauda... Žmogus gėlę numeta į šūsnį tokių pat spygliuotųjų kaip ir ji.

– Na, štai dar vieną bjaurią usnį išroviau, – taria gėlininkas ir su pasididžiavimu nužvelgia savo rožių lysvę.

R O Ž I N I A I A K I N I A I

Jūs neapčiuopiami, bet labai mieli. Jūs neapsaugote nuo saulės, bet slepiate nuo akių pasaulio liūdesį. Kaip su jumis gera... Pasaulis atrodo toks šviesus ir švytintis. Vis daugiau žmonių juos užsideda. Siūlo mums jus ne madų diktatoriai, o gyvenimas. O, pasauli, kaip mums su jais gera! Nenorėk, kad juos nusiimtume, nes, jei taip atsitiks, mes tapsime akli.

ARNOLDAS KUBILIUS

andrius šiaudinis

N U O M O N Ė S

Kas nori man įpiršti Kanto nuomonę,
Ar Aristotelio šventas tiesas,
Tas nesuvokia, kad vieną dieną -
Vėl naujos tiesos atsiras.

Kiekvienas pats sau filosofas,
Kiekvienas pats sau Herodotas,
kiekvienas turi juk akis
Ir savo kelią pats išvys.

— — — — —

R Y T A S

Nubundu ir žiūriu...
Ką matau - nežinau,
Tik dabar suprantu, kad aš vėl apakau.
Galvoje neramu -
Akyse juk tamsu...
Atsistuju... einu,
Bet labai pamažu.

ARNOLDAS KUBILIUS

vytenis lazauskas

„JEIGU GILIAU NEPAŽISTI SAVES, VARGU AR TURĖSI KĄ PASAKYTI KITLĖMS (R. K. MERTONAS)“

Iš amžių glūdumos atklydęs, nemirtingųjų graikų paliktas kelrodis ženklas „Pažink pats save“ XXa. žmogaus gyvenimo pakelėje stovi jau pakrypęs ir gerokai aprūdijęs – neaišku, ar dar kam nors reikalingas, ar jau tapęs tik antikvarine seniena. Dabartinio žmogaus gyvenimą dažnai nukreipia kitoks ženklas – „Žinok tai, ko reikia, kad gautum gerą darbą“. Integruota visuomenė tempia paskui save individą, jis turi žinoti tai, ko jai reikia, o ne tai, kas jam pačiam svarbu kaip asmenybei. Pažinimas nukreiptas iš išorės į vidų – ne žmogus formuoja savo pasaulėžiūrą, o masė pasaulėžiūrą formuoja žmogų. Rezultatas aiškus – žmogus tampa Kafkos „vabalas“. Žmogaus-vabalas Aš Pats apskritai ignoruojamas, todėl tokio individo saviraiška yra nesibaigiantis kaukių kaitaliojimas, o apie jo savižiną apskritai neverta kalbėti.

Atverti Aš Pats kiautą galima tik atgaivinus graikų „Pažink pats save“. Pirmasis žingsnis į pažinimą yra kaukės nusimetimas. Žmogui reikia visa esybe ištarti A. Nykos Niliūno „Nežinau, kas esu“. Šie žodžiai paneigia objektyvų žinojimą ir leidžia sueiti į santykį su būtimi. Įvyksta tai, ką Kierkegoras pavadino „absoliučiu savęs pasirinkimu“, t.y. pasirenkama ne kaukė, o Aš Pats. Žmogus apnuogina sielą prieš save, kartu ir prieš Visatą. Tada prabyla autentiško žmogaus sielos balsas. Aš Pats reiškias per ištartį arba pa-sakymą.

Sakymas ir pa-sakymas yra du esminiai žmogaus saviraiškos būdai. Pirmasis būdingas žmogui-vabalui ir yra tolygus kaukės demonstravimui. Antras būdas yra autentiško žmogaus saviraiškos forma ir sutampa su tapimu. Pa-sakau visų pirmiausia sau, o tik po to kitiems, todėl tik pa-sakydamas pažįstu save. Pa-sakyti baisu, nes kartu išplėsi dalį savęs. Sakyti galima be meilės, pa-sakyti – ne: „Jei kalbėčiau žmonių ir angelų kalbomis, bet neturėčiau meilės, aš tebūčiau žvangantis varis ir skambantys cimbolai“ (1 Kor 12,13), todėl myliu save ir tą, kuriam pa-sakau.

Pirmasis pa-sakęs buvo biblijinis Adomas. Jis prarado Dievą, bet gavo pa-inimimą ir tapo individu. Žvelgdami į Adomo istoriją, matome, kad išbūti apnuoginta siela labai sunku – tai reikalauja didelių valios pastangų. Paragavęs pažinimo medžių vaisių, Pirmasis Žmogus išsigando savo nuogumo ir prisidengė figos lapu, kuris yra kaukės alegorija. Žmogus visada yra su kauke, ją nusiplėšti galima tik akimirka. Kiekvienas esantis kelyje į savęs pažinimą turi nuolat įveikti save ir atverti savo sielą, nes tik tada prabyla Aš Pats, tik tada pa-sakoma. Taigi Aš Pats esu kalba – tampa ir save pažįstu kartu su kiekvienu pa-sakytu žodžiu.

Samprotaujant apie autentišką individą ir iš sielos gelmių einančią kalbą, tenka mintimis grįžti į visuomenę – terpę, į kurią yra „įmestas“ kiekvienas žmogus ir kuris – nori to ar ne – veikia. Nuo praeito amžiaus pradėjus sparčiai gerėti žmonių gyvenimo sąlygoms ir tobulėjant komunikacijos priemonėms, plepėjimas tapo populiariausiu laiko leidimo būdu. Dabar žmonijos keliamas triukšmas gali, ko gero, išgąsdinti netgi patį Dievą (sako, kad Jis jau seniai pasislėpė nuo žmonių). Sakoma daug, o pa-sakoma mažai. Dabartiniai žmonės kaukių stichijoje jaučiasi „kaip inkstai taukuose“, nes kaukės padaro juos vienodus. „Kaukių baliuje“ didžiausias idiotas tampa tolygus išminčiui. Bet vidurnaktis vis tiek ateis... Taigi šis rašinys tebūna mano bandymas pa-sakyti, nes save pažįstu tik pa-sakydamas - pirmiausia sau, o po to - kitiems.

marius dagys

„JEIGU GILIAU NEPAŽISTI SAVES, VARGU ARTURĖSI KĄ PASAKYTI KITIEMS (R. K. MERTONAS)“

Kažkada pamokos metu sėdėjau klasėje. Nereikėjo ruošti jokių nepadarytų namų darbų, tiesiog sėdėjau ir laukiau. Tada pirmą kartą ir pajutau tą keistą būseną. Tai buvo panašu į tylos ir triukšmo atsiskyrimą. Atsidūriau tyloje, o mane gaubė aplinkinio pasaulio triukšmas. Visi garsai, į kuriuos paprastai nekreipiu dėmesio, staiga suskambo nepaprastai reikšmingai ir aiškiai, bet man jie buvo visiškai svetimi, tarsi klausyčiausi žmonių klegesio kokioje nors patalpoje pats stovėdamas lauke, nakties tyloje. Tada nesupratau šios būsenos prigimties. Ko gero, paprasčiausiai išsigandau, nepanorau sau to prisipažinti. Galbūt net padrašiną save, kad triukšmas užgožė mane, mano „sielos balsą“. Nuo to laiko prabėgo daug metų. Greičiausiai net nebūčiau to prisiminęs, jei prieš metus tai nebūtų pasikartoję.

Sėdėjau savo kambaryje ant stalo priešais langą ir klausiausi muzikos. Kompaktinis diskas baigėsi ir aš vėl atsidūriau tyloje. Tik šį kartą efektas buvo nepalyginamai stipresnis: nakties tyla staiga sušnarėjo daugybe balsų. Pravažiuojančių mašinų gaudesys, šunų lojimas toluoj, net praeivių žingsniai – viskas girdėjosi, viskas susiliejo į harmoningą visumą. O galvoje vis tiek buvo tylu. Neprabilo joks tikrasis „aš“, joks ratio... Dar įdomiau – visa išorinė realybė tolo nuo manęs pragarišku greičiu, greitai ji virto tik ženklu, praradusiu savo prasmę, ir išnyko tamsos migloje. Kaip pasakytų viduramžių mistikas, signum transliata transmutavosi į signum propria ir paskendo dieviškojoje žosmėje (en toi theoi logoi, sen. graikų transkripcija).

Galbūt jums įdomu, kaip šie asmeniniai išgyvenimai susiję su tema. Jei dar nesupratote, tai ir yra savęs pažinimas, žingsnis, kurį ragino žengti Loksijo žynė. Helėnams tai buvo būdas išklaudyti pasaulio žosmę (ho tu kosmu logos), man tai yra būdas patirti egz-istenciją (buvimą už). Herakleitiškai suvaikėjęs Plotino Dzeusas šoka ant nebylios sielos nugaros. Tokia alegorija galėčiau apibūdinti egz-istencijos esmę. Man rūpi siela, helėnams rūpėjo dievas – tai vienintelis skirtumas. Taigi ką kitiems gali pasakyti žmogus, pažinęs save?

Iš esmės jis negali pasakyti nieko. Juk jo siela tyli... Ir vis tik jis daug pranašesnis už kitus, nes pažįsta ne atskiras nuomones (doksas), o kalbos visumą (logos). Pažinęs save Žmogus yra tarsi Protėjas. Jis turi begalę kaukių ir nė vieno veido. Siela nepriklauso kvailam nukaršusio dievo šokiui, jokie žodžiai jos nenupasakos, net jei tai būtų ištisa apofatinė teologija. Protėjo veidas yra veido nebuvimas. Nuomonės gynimas jam tėra įrankis, o ne tikslas.

Galbūt jums nepatinka chameleonai? O gal net žinote „visą teisybę“? Nors kartą paklauskite protingo patarimo: „Neteiskite, kad nebūtumėte teisiami“ (Mt 7,1). Nėra melo, nėra ir teisybės. Tėra absurdiškas šokis... Šis rašinys, beje, irgi nepretenduoja į teisybę, tai viso labo alegorija, už kurios slepiasi siela. Visos mūsų genialios mintys, visi išradingi transcendencijos simboliai – viskas vėl grįžta ten, iš kur atėjo, – atgal į daiktus, taip ir nesugebėję prakalbinti sielos. Viena lietuvių patarlė sako: „Gera kalba - sidabras, o tyla – auksas“. Tad gal iš tikrųjų reikėtų patylėti: ne rinkti atsakymus po viena, o ištuštinti sąmonę ir įsileisti į save visą pasaulį, susilieti su juo. Juk tai, ką žmonės paprastai vadina savo „aš“ (self), tėra

marius dagys

viso labo keletas pasaulio nuotrupų. Ar ne daugiau mes pasakysime tylėdami? Tačiau ką sako save pažinęs Žmogus, nepadės kurčiam, bet gali padėti susivokti išgirdusiam. Todėl jis turi ką pasakyti kitiems.

Helėnai sakydavo, kad savęs nepažinęs žmogus „kovoja dėl asilų šešėlių“. Deja dauguma žmonių vis dar nesupranta, kaip absurdiškai skamba jų žodžiai: „Aš turiu savo nuomonę“. Visų pirma, ta nuomonė niekada nebuvo jų. Be to, kam pasitenkinimas viena nuomone, jei gali jų turėti daug? Tie žmonės yra akiai įsitikinę, kad yra ta viena teisybė, ir jie tą teisybę žino. (Ko gero, dėl to galima kaltinti tą nesveiką fantazijos vaisių – logiką). Ypač akivaizdžiai toks užsispyręs įsitikinimas ryškėja moralėje. Rusų teologas N. Berdiajevas prieš šimtmetį paleido į pasaulį tokia sparnuota frazė apie šiuolaikinę moralę: „Gerieji sukūrė pragarą blogiesiems ir tapo blogi.“ Ką gi toks žmogus gali pasakyti kitiems? Aišku, kad nieko. Siekdami teisybės jie nuo jos bėga, siekdami pažinimo, jie jo vengia. Laodžė jau seniai mokė: „Veikiu neveikimu“.

Taigi liko tik apibendrinti temą ir trumpai atsakyti į temos klausimą: „Ką, kodėl ir kam gali pasakyti save pažinęs žmogus?“ Atsakymą paliksiu išminties personifikacijai, Zaratustrai: „Pasaulis yra ne tam, kad jį kas nors tobulintų. Ir jūs esate ne tam, kad taisytumėtės, bet tam, kad būtumėte savimi pačiais.“

P.S. Netyčia pamiršau vieną esminį klausimą: „Ar visas šis rašinys nėra eilinis nesąmonė?“ Galbūt tik aš vienas esu tas puolęs angelas, iš rojaus nublokštas bedugnę ir vienas einantis keliu be tikslo? Gal bent kiti žmonės turi sielas, kurias gali kalbėti? Kas gi man tada belieka! Tik pakartoti savo giminaičio pažadą: „Eritis sicut deus, scientes bonum et malum“ (Pr 3,5).

jonė žilinskaitė

H. R A D A U S K O E I L Ė R A Š Č I O „ V Ė J O P I L I S ”
A N A L I Z Ė

Ant debesų balčiausio pieno
Iš stalaktitų gabalų
Pastatė vėjas mėnesienoj
Negyvą pilį. Ir tylu.

Žvaigždyną paima tripirštį,
Į sieną meta ant akmens.
Nė vienas demonas pamiršti
Tokių vitražų neįstengs.

Fontanais liepsnos ima piltis,
Prašysta obelys giliai.
Ir juokias Paukščių Tako smiltys,
Kai ima nokti obuoliai.

Kometom mėtos žinios baisios:
Raudonas pjautuvas – artyn.
Ir medžiuos plakas aukso vaisius
Prieš nuriedėdamas mirtin.

Mėnulio ašmenys pakrypsta.
Auksinėm upėm obuoliai.
Pilies trimito juodas klyksmas
Užspringsta krisdamas giliai.

Įdomus eilėraščio pavadinimas – „Vėjo pilis“. Pilis yra tvirtovės simbolis. Ji sunki, akmeninė, tačiau pilies rūmą renčia vėjas – neapčiuopiamas, dažnai keičiantis kryptį; lakus, nepastovus ir tuščias. Šioje statyboje susilieja dvi kontrastingos stichijos: žemė ir oras.

Pilis statoma ant debesų, lietaus tiekėjų, paslaptingos ir neapibrėžtos materijos, dangaus dalies. Dėl savo slėpingumo debesys kartais vadinami dievų buveine. Dievų būstinė – debesys – „balčiausio pieno“, kuris daugelyje kultūrų laikomas sielos ir proto peno bei nemirtingumo simboliu. Pienas yra baltas – šviesos, tyrumo ir tobulumo spalvos. Baltoje spalvoje susilieja pradžia ir pabaiga. Ji artima absoliutui. Taigi šitoje baltoje begalybėje ir skęsta vėjo statoma pilis. Biblijoje ji laikoma Dievo ir tikėjimo prieglobsčiu, ginančiu nuo demonų. Pilis taip pat gali simbolizuoti ir pasaulį. Statomas rūmas; jį kuria vėjas, todėl šį veiksma galime suvokti ir kaip pasaulio kūrimą: pasaulio, tokio gražaus, balto ir spindinčio mėnesienoje, tačiau tuščio ir negyvo, nes jame nėra žmonių. Pirmajame eilėraščio posmelyje kalbama apie stebuklingos pilies statybą, kaip ir Senojo testamento pirmojoje pastraipoje apie Viešpaties kuriamą pasaulį: „Pradžioje Dievas sutvėrė dangų ir žemę“: šiame eilėraštyje vėjas – debesis ir pilį. „O žemė buvo tyra ir tuščia“: pilis čia irgi buvo

jonė žilinskaitė

negyva ir iš stalaktitų gabalų – skaidri. „Ir tamsybės buvo viršum gelmių, ir Dievas Dvasia sklendeno viršum vandenių.“

Kitą dieną, pagal Senąjį testamentą, Dievas kuria šviesą, o vėjas „Vėjo pilyje puošia rūmus žvaigždynais. Pilis tampa akmeninė, o akmuo joje simbolizuoja amžinąją Dievo galią. Akmuo yra kietas, tačiau ne sustingęs ir negyvas, bet teikiančias gyvybę pačiai piliai. Žvaigždynai palietę tvirtovę virsta vitražais, kurių nesugebama pamiršti demonai, Biblijoje minimi kaip piktosios dvasios, puolę angelai, grasinantys Dievo karalystei, tačiau negalintys jos užmiršti.

Piliai ėmus puoštis, sujunda visa aplinka: liepsnos liejasi fontanais, pražysta obelys. Ugnis ir gyvybė kyla iš dangaus. Ugnis yra šventa, liepsna apvalanti, suteiksianti išsiilgtąjį katarsį. Obelys pasiruošia brandinti vaisius – obuolius, kuriems vėliau ima nokti, o sunokę „nuriada mirtin“. Paukščių tako smiltys – žvaigždės besijuokiančios iš nokstačių obuolių. Obuolių gyvenimas trumpas, žvaigždžių palyginus su vaisiais, egzistencija beveik amžina.

Pilies klestėjimas netrunka ilgai. Pasirodo kometa – bloga lemiantis ženklas. Ji lemia badą, karą ar epidemiją, tačiau kometa ne viena – su ja atkeliauja ir „raudona pjautuvas“. Galbūt tai mėnulio pjautuvas, tačiau jis raudonas, kontrastuojantis su švelnia puse mėnulio spalva. Raudona – liepsnos ir kraujo spalva. Simbolizuoja karą, griaujamąją jėgą ir neapykantą. Priartėjus raudonajam pjautuvui, krenta auksiniai vaisius – obuolys – amžinybės simbolis, dvasinis pažinimas. Ne tik obuolys simbolizuoja pažinimą. Jį ženkliną ir tauriausias metalas – auksas.

Auksinio vaisiaus nuskynimo scena minima ir Senajame testamente – tai Ievos ir Adomo nusidėjimo Viešpačiui momentas. Vieno obuolio kryptis lemia kitų obuolių kritimą. Jie liejasi ir paskandina pilį. Klykia trinitas – Šventajame rašte tai Dievo balsas. Jis skelbia nelaimę. Šis riksmas juodas. Juoda spalva simbolizuoja tamsą, pirmųjų chaosą, mirtį ir nusivylimą. Tai absoliutus trūkumas, tačiau trinito klyksmas pasibaigia netikėtu užspringimu – akimirka, nukrentančia gilyn:

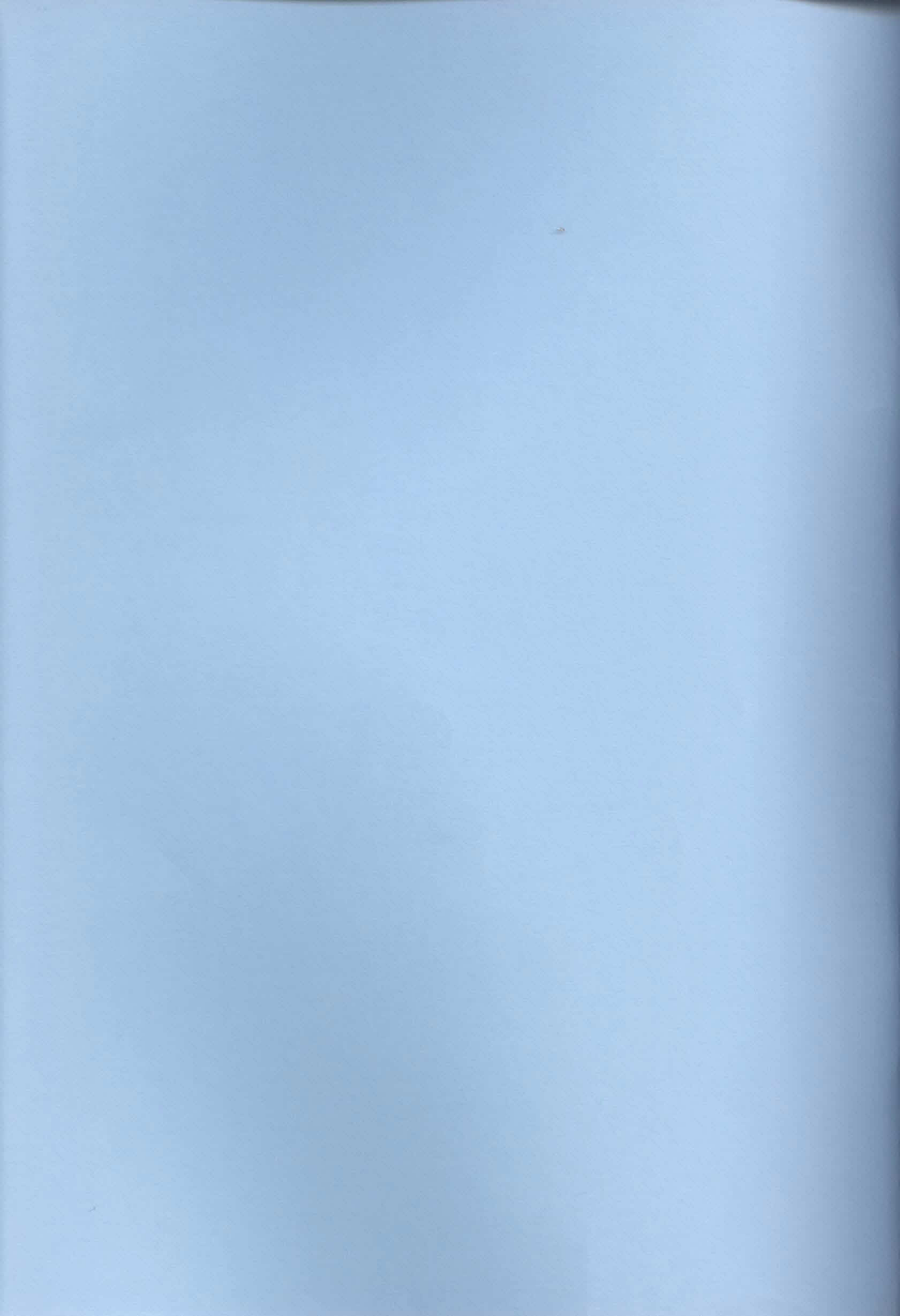
Pilies trinito juodas klyksmas

Užspringsta krisdamas giliai.

Atrodytų, kad eilėraščio veiksmas trunka labai ilgai: sukuriamas pasaulis vanduo, šviesa, oras; bet jis sužlunga, nukritus pažinimo vaisiui. Ir jei visa tai aiškintume pagal Šventąjį raštą, šis vyksmas apimtų daug tūkstantmečių, tačiau tuo pat metu atrodo, lyg visa tai įvyko per vieną naktį. Tai net ne visa naktis, tikta dalis, nes eilėraštyje nevaizduojamas nei vakaras, nei aušra, bet per šią naktį pražysta obelys, subrandina vaisius, vaisiai miršta. Ir šitai juk gali atsitikti tik per metus. Vadinasi, laiko ribos šiame eilėraštyje visiškai išnyksta. Savitai vaizduojama ir erdvė. Ji labai plati – apima orą ir žemę, kalbama apie visatą: kitas žvaigždes, kometas, tačiau nuolat grįžtama į pagrindinio veiksmo vietą – debesis. Juose statoma pilis. Todėl ir laiko, ir erdvės sąvokos šiame eilėraštyje daugiareikšmės, reliatyvios, skirtingos kiekvieno individo atžvilgiu. Dominuoja fantazijos pasaulis. Čia realu naktis, mėnesiena ir vėjas, kuris yra toks neapčiuopiamas ir nematomas. Jis yra pradžių pradžia – dėl jo kaltės gimsta pilis. Vėjas ir yra lyrinis subjektas. Jis personifikuojamas, jam suteikiamos Dievo savybės. Vėjas stato pilį – kuria pasaulį, o tai ir yra jo dieviškosios dvasios išraiška.

ilis statoma ant debesų, lietaus tiekėjų, paslaptingos ir neapibrėžtos materijos, dangaus dalies. Dėl savo slėpiningumo debesys kartais vadinami dievų buveine. Dievų būstinė – debesys – 'balčiausio pieno', kuris daugelyje kultūrų laikomas sielos ir proto peno bei nemirtingumo simboliu. Pienas yra baltas – šviesos, tyrumo ir tobulumo spalvos. Baltoje spalvoje susilieja pradžia ir pabaiga. Ji artima absoliutui. Taigi šitoje baltoje begalybėje ir skęsta vėjo statoma pilis. Biblijoje ji laikoma Dievo ir tikejimo prieglobsčiu, ginančiu nuo demonų. Pilis taip pat gali simbolizuoti ir pasaulį. Statomas rūmas, jį kuria vėjas, todėl šį veiksmą galime suvokti ir kaip pasaulio kūrimą: pasaulio, tokio gražaus, balto ir spindinčio mėnesienoje, tačiau tuščio ir negyvo, nes jame nėra žmonių. Pirmajame eilėraščio posmelyje kalbama apie stebuklingos pilies statybą, kaip ir Senojo testamento pirmojoje pastraipoje apie Viešpaties kuriamą pasaulį: 'Pradžioje Dievas sutvėrė dangų ir žemę': šiame eilėraštyje vėjas – debesys ir pilį. 'O žemė buvo tyra ir tuščia': pilis čia irgi buvo negyva ir iš stalaktitų gabalų – skaidri. Ir tamsybės buvo viršum gelmių, ir Dievo Dvasia sklendeno viršum vandenų. Sūkosi sūkosi snaigės, vėjo pučiamos ir švelniai leidosi žemyn. Žibinto šviesa apšvietė du siluetus, besislepiančius po skėčiu. Jie stovėjo susikibę rankomis, o mažos snaugės šoko aplink Juos meilės šoki. Kartais jos užkliūdavo už skėčio ar merginos skrybėlės. Švelnus vėjelis papūsdavo ir snaugės vėl šokdavo. Bet, atrodo, linksma būdavo tik toms mažoms snaigutėms, nes ant merginos skruosto sužibėjo ašara. Bet Ji nenorėjo verkti, nenorėjo parodyti, kad yra silpna, gležna ir labai priklausoma nuo Jo. Jie stovėjo, kalbėjo. Tik staiga apsikabino ir... išsiskyrė. Abuėjo lėtai lėtai, tarsi svarstydami, ar gerai daro, ar dar galima grįžti atgal, bet... mergina dingo laiptinėje, o vaikinai už posūkio. Liko tik snaigės kurios lyg nebe taip linksmai sūkosi, lyg ir lėčiau leidosi. Gal jos ir nesuprato, kad atsistiko, bet pajuto, kad meilės šokis čia nebetinka. Kichotą. Visi kaliniai staiga nusimeta savo juodus drabužius ir tampa pasakojimo veikėjais. Tai puikus režisieriaus (A. Giniučio) sumanymas, nes, keičiant veiksmo vietą, rūbus, tas pats aktorius gali atlikti kelis vaidmenis. Žiūrovui įdomu stebėti ir aktorių greitą persikūnijimą. Don Kichotą vaidinęs aktorius (Kaniava) atitiko tradicinį Don Kichoto įvaizdį – tarsi būtų tiesiai iš knygos nužengęs. Ištikimasis ginklainešys Sančas Panča, paklaustas, kodėl eina kartu su Don Kichotu, nežinodamas, ką atsakyti, ima dainuoti: „Man tinka, man jis labai patinka“. Šiuose žodžiuose ir atsiskleidžia visa prasmė. Švelniausius ir gražiausius jausmus, savo širdies balsą pagrindiniai spektaklio veikėjais dažnai išreiškdamo dainomis. „Išdrįsti, ko drąsuliai nedrįsi, įveikti neįveikiamą priešą, kovoti nesibaigiančią kovą, pasiekti nepasiekiamą žvaigždę, gyventi neprotinga svaja“... – turbūt nė sakyti nereikia, kad taip dainavo Don Kichotas, šiais žodžiais išsakydamas pačius tauriausius, tačiau sunkiai įgyvendinamus tikslus, kurių pats siekė. Don Kichotas norėjo padaryti pasaulį geresnį, deja, daugelis, žmonių todėl jį laikė bepročiu, o Sančas taikliai pavadino Liūdnojo Vaizdo riteriu. Smuklės mergina Aldonsa, kurią Don Kichotas pasirinko savo širdies dama, iš pradžių irgi vadino jį kvailiu. Tačiau greitai Aldonsa patikėjo to keisto riterio idealais. Ji sugebėjo atleisti priešams, sutvarstė jų žaidžius, nes pamatė pasaulį Don Kichoto akimis. Tarytum serenados skambėjo Don Kichoto meilės dainos Aldonsai – švelniai vadinamai Dulsinėjai. Spektaklio pabaigoje mirus Don Kichotui Aldonsa pasako Sančui: „Aš nesu Sakymas ir pa-sakymas yra du esminiai žmogaus saviraiškos būdai. Pirmasis būdingas žmogui-vabalui ir yra tolygus kaukės demonstravimui. Antras būdas yra autentiško žmogaus saviraiškos forma ir sutampa su tapimu. Pa-sakau visų pirma sau, o tik po to kitiems, todėl tik pa-sakydamas pažįstu save. Pa-sakyti baisu, nes kartu išplėsi dalį savęs. Sakyti galima be meilės, pa-sakyti – ne: „Jei kalbėčiau žmonių ir angelų kalbomis, bet neturėčiau meilės, aš tebūčiau žvangantis varis ir skambantys cimbolai“ (1 Kor 12, 13), todėl myliu save ir tą, kuriam pa-sakau. Pirmasis pa-sakęs buvo biblijinis Adomas. Jis prarado Dievą, bet gavo pažinimą ir tapo individu. Žvelgdami į Adomo istoriją, matome, kad išbūti apnuoginta siela labai sunku –

tai reikalauja didelių valios pastangų. Žmogus išsigando savo nuogumo ir prisidengė visada yra su kauke, ją nusiplėšti galima tik pažinimą turi nuolat įveikti save ir atverti savo sakoma. Taigi Aš Pats esu kalba – tampa ir Samprotaujant apie autentišką individą ir iš į visuomenę – terpę, į kurią yra „įmestas“ Nuo praeito amžiaus pradėjus sparčiai gerėti komunikacijos priemonėms, plepėjimas tapo žmonijos keliamas triukšmas gali, ko gero, pasislėpė nuo žmonių. Sakoma daug, o pastichijoje jaučiasi „kaip inkstai taukuose“, nes didžiausias idiotas tampa lygus išminčiui. Bet į žvaigždes, argi jos nelaisvos? Spindi po viena, paukščius, ar matai su kokia laisve jie nardo iš jų. Visuomenėje, priešingai nei paukščių savo laisvę, aš negaliu jos atimti. Aš nevaržo pareiga. Ji mokykloje, darbe, šeimoje artimiausiu metu padaryti arba su kuo nors esu įspraustas į rėmus, baigiasi mano laisvė, pažadėjęs ką nors nuveikti už jį, tai jis yra skrajūnams paukščiams, lakiojantiems po negimiau paukščiu? Man teko sunkesnė dalia kitus žmones. Aš paskolinu dalį savo laisvės ir Tad tik geros valios ir savitarpio supratimo man vienam, o visiems, dėl to, galima sakyti, apjuosia visą žemės rutulį ir draugiškai prasideda kito laisvė, o to kito laisvė baigiasi krito, dar neliūdėjau aš nei vakarais, nei iš viso prirakins ir širdį... Tad kai nusisiautė senoji liūdėjau. Ir tikėjau, kad sulauksiu dar tokio laiko, sode prie namo pažiro sidabru, dar laukiau aš svajojau apie tai, kad kada nors nuskinsiu Pajustų, kaip ta gaivalinga jėga Subbrandintų didelį derlių. Daug kas medžiui bandyta Šviesą piktai kėsais užtemdyt bandyta, Tuo nežinia – tai tundra, įveikta baimė – sėkmė, – šis tas daugiau nei prasmė. Manęs laukia tuo džiangiuosi. Džiangiuosi ir žinau, kad viena to, ką turiu šiandien, dabar – kiekvieną šio kiek žinojimas, kad visur vyrauja paralelės: kada nors kas nors praras mane. Taip bus, kai netektis. Kasdien pasikartojanti netektis. Kas Liks daugybė žmonių ir daugybė sitrinų ir pasaulis ėmė šviesti suskambo muzika kažkur jaučiu... ir noriu dar pajausti aš meilę, žinią – aš vėl jaučiu! aš vėl jaučiu... Lietus, svajones ir spalvas. Pasiliko tik pilkos mintys...

Paragavęs pažinimo medžio vaisių, Pirmasis figos lapu, kuris yra kaukės alegorija. Žmogus akimirka. Kiekvienas esantis kelyje į savęs sielą, nes tik tada prabyla Aš Pats, tik tada pa-save pažįstu kartu su kiekvienu pa-sakytu žodžiu. sielos gelmių einančią kalbą, tenka mintimis grįžti kiekvienas žmogus ir kuri – nori to, ar ne – veikia. Žmonių gyvenimo sąlygoms ir tobulėjant populiariausiu laiko leidimo būdu. Dabar išgąsdinti netgi patį Dievą (sako, kad Jis jau seniai sakoma mažai. Dabartiniai žmonės kaukių kaukės padaro juos vienodus. „Kaukių baliuje“ vidurnaktis vis tiek ateis... Pažvelk į naktinį dangų, bet gyvena kartu. Pažvelk į žydrą dangų, į savo būryje? Pasisemk supratimo ir harmonijos būryje, mano laisvė baigiasi, nes ir kiti nori turėti visuomenėje esu laisvas tik iki tol, kol manęs sukausto mane; pavyzdžiui, jei aš ką nors pažadu susitikti, jau nebepaliu tuo metu veikti, ką noriu, o kito žmogaus prasideda(tarkim, jei aš buvau dabar laisvas). Aš vėl pradėdau pavydėti dangaus mėlynę be jokių pareigų. Kodėl aš – būti žmogumi, todėl reikia stengtis suprasti ir tikiuosi, jog kada nors ji ir man bus paskolinta. dėka mes galime būti laisvi. Laisvės reikia ne laisvė apima visus žmones, kurie susikibę už rankų pasidalija laisvę. Mano laisvė baigiasi ten, kur ten, kur... ir t.t. Kai baltos snaigės sukūriais į žemę aš nežinojau, kad akimirka sujungtos šokio rankos žemė Tą baltą rūbą, laukiau aš. Aš laukiau... Ir kai prisilietimas gražins stebuklą... Kai obelys ir krūpčiojau nuo keisto žvilgesio tavų akių, ir vis žvaigždę... Tuomet sausa ir nyki vaizduotės dirva nežinomo augalo sėklą, Sužerėtų užaugus, atneštų daryti: Šamokslo ašmenimis kamieną tašyti, tik stiprybė užgrūdinta, atidangstyta. Blanki Subbrandinta svaja – tai pagunda, Suvešėjus žinia gyvenimas. Ką tik prabudęs gyvenimas. Ir aš rytą, po vienos kasdieniškos aušros aš nebeturėsiu kvailoko gyvenimo dieną. Mane ramina tik kiekvienąkart, kai ką nors prarandu, žinau, kad manęs nebebus. Bus tik netektis. Dar viena bus, kai mūsų nebus? Bus tas, kas yra, tik be mūsų, galiausiai viena didelė citrina, aš vėl jaučiu – šalia į mano delną ėmė kristi snaigės aš jas neapykanta, ir liūdėsi, ir skausmą ir rėkti, duoti pilkas rudens lietus... ir vėjas... nusinešė Pilkos Kai myliu, aš tirpstu ir esu bėgantis upelis, kuris savo melodiją nakčiai čiurlena; Kai myliu, aš pajuntu per didelio švelnumo skausmą; Kai myliu, aš plūstu krauju noriai ir džiangusmingai; Kai myliu, aš pabundu sparnuota šridim ir dėkoju už dar vieną meilės dieną; Kai myliu, aš ilsiuosi vidurdienio valandą ir medituojau meilės ekstazę; Kai myliu, aš jaučiuosi laisvas, juk meilė – laisvės daina. Aštrus skausmas šone pažadino jį iš gilaus alpūlio. Klausimai „Kas buvo vakar?“, „Kur aš esu?“ klaid. iojo jo minčių labirintuose. Lėtai ir skausmingai jis pramerkė akis – pilkos sienos buvo drėgnos ir apaugusios pelėsiais, bet kažkodėl jos atrodė tokios mielos širdžiai. Ant vienos sienos balta kreida kažkas buvo užrašęs: „Su saule išeinam ir saulę paliekam“. Lyg filmo kadrus jis regėjo savo gyvenimą: saulę, vaikystę, draugus ir smėlio pilis pajūry... Lėtai jis pakilo nuo žemės – kojos drebo iš baimės ir nuovargio. Slegiantį tylą ir beprotišką nežinios baimę sprogdino jo smegenų ląstelės. Jis bijojo. Ko? Pasaulio, gyvenimo, ateities, praeities... Jis pažvelgė į dangų – rytuose lėtai kilo didelė saulė. Ji kilo taip kaip visada. Aušo dar vienas ankstyvas pavasario rytas. Braškės. Raudonos, didelės ir saldžios. Kvepiančios vasara. Tirpstančios burnoje, šliaužiančios gomuriu, užpildančios skrandį. Hm, kokia palaima... Ir lieka tik sotumo jausmas. Tamsiame koridoriuje tebekabo skaičius „100“. Atrodo, kad laikas tarsi sustojo, nepaliesdamas nei sienų, nei lubų. Net kvapai išlikę tokie patys... Tačiau vis dėlto kai kas pasikeitė – laikas nesugrįžtamai pakeitė bobutės, vis dar tebeskaitančios sutriušusią madaknygą, veidą... Nudžiūvus gamta tik kvepia svetima baimė. Sniegas graužia akis, Mat jis baltas – idealus. Jos akys irgi grau. ia – perkreiptos Nelaimingos Dievo akys verkia. Ašaros geležinės varva gerklėn, Stingsta. Ir udo taip pat Kaip svaigina anos – Laimės plieninės ašaros. Kaip čia jai nyku... Po truputį, bet ryžtingai renkanti gyvybę, blaškoma smėliu persisunkusio vėjo, ieško sau saugios ir ramios vietelės šaknims įtvirtinti. Sėkliukė jaučia, kad nenumaldomai artinasi gyvosios gamtos renesansas – pavasaris. Pagaliau! Pagaliau ši mažylė, iškentusi tviskančio balto siaubo pasmerkta žiemą, gali lengviau atsipūsti. Vėjas ją iškelia aukštai aukštai ir mažajai labai gera kartu su juo skristi. Ak tas šelmis skrajūnas! Nuleidžia sėkliukę būtent te, kur jai reikia – į mielą, šiltą ir drėgną žemę. Joje atsiskleidžia visas sėklos vidus. Iš jos išauga nuostabi gėlė: spygliuota, aukštoka, su puikiu rausvu žiedu drugeliui vilioti. Ji auga tarp kitų spygliuotų gelių, bet iš visų aplinkinių išsiskiria, nes yra kitokia. Tuo patraukia vieno žmogaus akį. Šis ima artintis. Ant rankų užsitempia storas gumines pirštines. Gėlė apsidžiaugia, kad savo grožiu galės dalintis su žmogumi. Iš susijaudinimo virpa kiekviena jos ląstelė. Bet kodėl jos neskausingai nenukerpa, o rauna su visomis šaknimis? Kaip skauda... Žmogus gėlę numeta į šūsnį tokių pat spygliuotųjų kaip ir ji. – Na, štai dar vieną bjaurią usnį išroviau, – taria gėlininkas ir su pasididžiavimu nužvelgia savo. Visas